

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 12.50, za in-
terestno D 20.50, dostavljen na dom
D 14.—, na izkaznice D 12.50,
inšerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABOR"
MARIBOR, Jurčičeva ulica številka 1.

Poštšina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 1, 1. nad-
stropje. Telefonski interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priljubljeno delno. Tele-
fon št. 24. — 5118 poštneokrovni
račun št. 11.87.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Kolopisat se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, nedelja 8. aprila 1923.

Številka: 79

Federalisti.

Maribor, 7. aprila.

Tolke imajo pri nas privlačno moč. Republika, federacija, konfederacija, avtonomija — ti grški izrazi so se zajeli v masah in postali ravno vsled svoje nerazumljivosti čarobni kakor Kolomanov žegen. Kaj si pač množice predstavljajo pod temi izrazi! Kake možnosti in nemožnosti, kaka nekritična mnenja in verovanja o državi in družbi! Kako lahko komisično se sedaj barantajo z republiko in federacijo! Če smo prav poučeni, se hočejo tudi slovenski klerikaleci preleviti v republikance, menda zato, ker Radičeva »republika« bolj vleče nego domala že pozabljeno geslo »vera je v narnost«. In doživeli bomo slaven prizor, ko bo g. dr. Korošec, dober znanec dunajskega in beograjskega dvora, z grogovito besedo in sveto prepričevalnostjo oznanjal »dobremu ljudstvu, čigar volja nam je sveta«, prihod slovenske republike.

Pa to omenjamo le na ljubo bodočemu zgodovinarju, sicer Koroševim metamorfizam ne pripisujemo posebne resnosti. Vodja slov. katoliškega ljudstva pravi, da je razočaran; razočarani so pač zakonci, ki so se prehitro sparili, razočarani so sentimentalne devotke, ne pa čarane so sentimentalne devotke, ne pa politični bojovníki in odgovorni voditelji ljudstva. Mi na trenutno razpoloženje med maso ne damo veliko. Spoštujemo ljudsko voljo, ne vidimo pa v nji najvišjega zakona. Ljudstvo ni krivo, da ne razume grških besed, s katerimi ga voditelji vodijo od prevare k prevari. — Ljudstvo ne mara federacije, ker je ne pozna. Ljudski pojmi so povsem konkretni, in če je sedaj toliko nezadovoljstva, ni to znamenje, da si ljudstvo želi to ali ono formo države, ampak le da hoče dobro državo, ki bo zadovoljila njegove konkretne težnje. In teh ni treba označevati z grškimi ali latinskimi imeni.

Federacija se pri nas ne bo dala izvesti, parlamentarnim potom še prav poseben ne. Na srbski strani ni in ne bo razumevanja za federalizem, najmanj pa za takega, ki bi zajel n. pr. Bolgarijo. Nič ni navedenega nego ta načrt. Plemena, ki so se še nedavno klala med seboj, si ne morejo danes ali jutri podati roke k enakopravnemu sožitju v eni državi. Na drugi strani pa se je treba vprašati: Če delimo državo v federativne dele in če bi se posrečilo rešiti vprašanje Hrvatske, kaj bo n. pr. z Vojvodino? Ali je v državnem interesu, da se iz Vojvodine, kjer je več kot polovica prebivalstva tuje narodnosti, napravi država v državi? Kako naj se uredi Bosna? Ali naj bo tudi Makedonija federativna ediničica? So-li Makedonci kulturno in politično dovolj zreli, da se upravljajo sami in da si ustvarijo moderno državo? Ali more razseden človek pripisati Makedoncem, ki so stoletja ječali pod azijskim despotstvom, sposobnost za avtonomijo? Ali bo zapuščen ljudstvo vodilo politiko, ki bo v interesu celokupne države? In če se federativne meje ne določijo po historičnih mejah, kako naj se potem določijo?

Federalizem bi pomečil zmagajočo partikularizma in samo ta tendenca je njegova gibalna sila. Če se opozarja na primer Nemčije, Švice, Amerike, je to od kraja do kraja zgrešeno. Države ne nastopajo po enotnem kalupu kakor lončarjevi piskri, marveč jim dajejo vnašnje oblike in notranje jedro specifične sile kot so rasa, narod, gospodarski milje, zgodovinski razvoj itd. Jugoslovenci nismo po duhu in po narodni posebnosti ne Švicarji ne Američani ne Angleži; kar je tam dobro, ni dobro pri nas. Primer Nemčije se niti od daleč ne ujema z našimi razmerami. Nemški »Staatenbund« je ustvaril Bismarck, nemški narod pa

Večina demokratov proti vstopu v vlado.

Odločitev pade 12. t. m.

Beograd, 7. aprila. Radikaleci so zadnje dneve lansirali v časopisih vesti o pogajanjih z demokrati za vstop v vlado. Radikaleci vidijo, da sicer zanje ni izhoda iz položaja. Za tako koalicio pa je med demokrati doslej le malo simpatij.

Vedno večja nervoznost v vladnih krogih.

Radice pojde v Beograd na uro pogledat.

Beograd, 7. aprila. (Izv.) »Politika« poroča: Čimbolj se bliža sklicanje parlamenta, tem večja nervoznost se polasi vladnih krogov in tem številnejše in različnejše kombinacije se pojavljajo v političnih krogih. V opozicijskih krogih se govori, da Radičev prihod v Beograd ni izključen. Radič namerava priti v Beograd tudi radi tega, da preda svoje poverljive listine(?) ter da se udeleži volitev v verifikacijski odbor. Radičev nam

in je večina demokratskih poslancev z vso odločnostjo proti. Tudi proti temu, da bi se ustanovila koalicijska volilna vlada. V četrtak 12. t. m. je plenarna seja demokratskega kluba, ki bo zavzel definitivno stališče.

men je anulirati čim več radikalnih mandatov ter mandatov džemijeta, da bi na ta način oslabil radikalece ter jih prisilil k odstopu. Po položitvi prisega bi se g. Radič zopet vrnil v Zagreb.

Beograd, 7. aprila. (Izv.) Ministrski predsednik je bil večeraj v avdijenci pri kralju. Poročal je o sklepih, ki jih je storila vlada z ozirom na politični položaj v državi.

Oster nastop proti federalističnemu bloku?

Beograd, 7. aprila. (Izv.) »Politika« piše: Včeraj se je v vladnih krogih živahno debatiralo o ukrepih, ki jih namerava podvzeti vlada proti federalističnemu bloku v Zagrebu po pravoslavni velikonocnih praznikih. Zlasti se je razprav-

ljalo o poročilih, ki jih je baje sprejela vlada o zvezah federalističnega bloka v Zagrebu z inozemstvom. Vlada je prepričana, da gre tu za veleizdajo ter bo postopala zoper krivce po zakonu o zaščiti države.

Nikola I. — kralj Madžarske!

Horthy pripravljaj prevrat.

Dunaj, 6. aprila. »Abende« je objavil senačno vest, da je madžarski državni upravitelj Horthy v zvezi z vojnim ministrom Belitskim, za kojim stoji nacijska armada, pripravljaj za velikonočne praznike prevrat in se hotel proglasiti kraljem Madžarske. Proklamacije so bile že tiskane in so se pričenjale z besedami: »Proklamacija na madžarski narod. Mi Nikola I. po božji milosti kralj madžarski...« Min. pred. Bethlen, ki je zaznal za te namere, je zaman poskušal odvrti Horthyja od namere. Posrečilo pa se je to po pritisku angleškega posla-

nika, ki je Horthyju povedal, da bi njegovo proklamacijo antanta obravnavala enako, kakor če bi se kak Habsburžan proglasil kraljem. — Iz Budimpešte pa poročajo, da so te vesti neosnovane. Minister Belitska da se je v zadnjem času popolnoma odstranil od skrajnega nacijskega krila vladne stranke in prešel na stran liberalcev. Horthy sam pa tudi ne odobrava več dela probujenih Madžarov in podpira politiko grofa Bethlena. (Če ni ta dementi lepa maska za umik po ponesrečenem poskusu?)

požar. Tu se nahaja veletrgovina Ivana Ravniharja. V pritličju so prodajalni prostori, v prvem nadstropju pa je zasebno stanovanje trgovca Ravniharja. — Začelo je ogreti na podstrešju, odkoder je ogenj kmalu prodrl na prosto ter ogrožal vsa sosedna poslopja. Rešilne in gasilne akcije se je poleg gasilnega društva udeležilo tudi vojaštvo celjske garnizije. Po večurnem napornem delu se je posrečilo ogenj lokalizirati. Iz stanovanja so rešili večino stvari, predvsem perilo, posteljnino in pohištvo, ki ga je vojaštvo spuščalo skozi okna na prosto. Trgovina je ostala popolnoma nepoškodovana. Gasilna dela so se nadaljevala vso noč. Na lice mesta so prihiteli tudi zastopniki oblasti, predvsem celjski župan in oficirski zbor. Škoda je ogromna, je pa deloma krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno.

Ostavka švedske vlade.

Stockholm, 7. aprila. (Izv.) Brantingov kabinet je podal ostavko. Na izrecno željo prince-regenta vodi se nadalje posle vlade. Kralja, ki biva v Nizzi, so brzojavno obvestili o demisijski vladi ter čakajo nadaljnjih ukrepov.

BORZA.

Curij, 7. aprila. (Izv.) Sklepi tečajev. Pariz 86.05, Beograd 5.45, London 25.44, Berlin 0.926, Praga 16.275, Italija 27.10, Newyork 545.50, Dunaj 0.00765, Budimpešta 0.125, Varšava 0.0135, Sofija 4.15.

—□—

je bil ujedinjen že davno prej. Nemci so imeli skupno nacionalno zavest, skupno nemško kulturo. V Nemčiji se ni zgodilo in ni moglo zgoditi, da bi celi deli naroda glasovali proti narodni državi za njice, kakor so glasovali n. pr. Slovenci. Bismarck je zedinil že obstoječe države, ker bi bilo nevarno raztrgati ducat dinastij; pri nas pa je bila edina Srbija res samostojna, mednarodno priznana država. Sicer pa je Bismarck prav uspešno rožljaj s prusko sabljo, če so imeli v južni Nemčiji »svoje muhe«.

Fatalnost federalizma je v tem, da ga umetno ni mogoče ustvariti in da je povsod nastal iz historičnih držav. Prvi večji poskus umetnega federalizma je bil storjen v Rusiji; s kakim uspehom, ni treba poudarjati.

Federativne države se dajo lahko izigravati od zunaj, in pri nas bi menda ne bilo težko, izigrati n. pr. Hrvate proti Srbom. Da je event. razpad ozir. odcepitev nemogoča, kakor pravi nek slovenski člankar, češ, saj so naše meje mednarodno priznane — je to le dokaz, da je člankar sam v zadregu. Vse meje so mednarodno priznane, sigurne pa so le tako dolgo, dokler stoji za njimi odprta sila. Mednarodni položaj ni nič stalnega; kdo nam more jamčiti, da se ne izpremeni v našo škodo? Nam je predvsem treba jedinstva, da se razvijemo v močan državni organizem, ki nam je potreben za samoobrambo in za izkoriščanje našega gospodarskega položaja. Federalizem, pa naj bi bil tudi dobro mišljen, nas uniči. Naš položaj zahteva, da vodimo zdravo, jedinstveno politiko. Če se ne da močna država zgraditi s strankarskimi kompromisi, pa naj se zgradi s silo. Tako je bilo vedno v zgodovini.

Republika Hrvatska, republika Slovenija, monarhija Srbija, republika (?) Makedonija itd. — to bi bil nonsens, ki bi ga zgodovina hitro zbrisala, zakaj na tem ozemlju se morejo vzdržati le močne države, vse, kar je slabotnega, propade. Nekoč je Bismarck izjavil v razgovoru z dunajskim ministrom: »Ne podpirajte kralja Milana. Poznam te balkanske kance: ko si bodo malo opomogli, se bodo obrnili proti nam. Toda če vam je mogoče, ustvarite v Srbiji anarhistično republiko.«

Danes ni več ne Bismarcka ne Srbije. Imamo državo, ki je imperijalizmu še bolj na potu. Kako veselje za imperijalistični apetit, če bi se ta država spremenila v politični nonsens z anarhistično (pa efišično, seljaško, čovječansko) republiko!

Pri nas bi politični kameleoni s svojimi partikularističnimi instinkti navse zadnje privedli mase tako daleč, da bi nekega lepega dne v kaki obnovljen avstro-ogrske monarhiji s katoliškim vladarjem vzkliknile:

Tepi nas, sesaj nas, bičaj! Dolgo s nas držal v ječi in ko smo stopili na presto, smo dolga obupovali nad svojim slabostmi, da smo se zatekli nazaj v ječo. In tisti, ki prisegajo na ljudsko voljo, bi dejali: »Vox populi, vox dei«.

Katoliško gibanje.

V Rimu se je mudil avstrijski kancler prelat dr. Seipel. Obiskal je Quirin in Vatikan, ker sta obe sili zainteresirani na avstrijskem političnem problemu. Značilno je, da je imel konferenco z voditelji italijanskih popularov, (klerikalne stranke), ki so — kakor znano — v dobrih stikih z vladajočim fašizmom. Na tej konferenci so bili sprejeti važni sklepi političnega značaja, ki so jih odbrili tudi vatikanski krogi. Gre za ustanovitev internacionalne zveze katoliških strank.

Francoski klerikalni krogi, ki jih podpira zlasti visoko plemstvo, so v zadnjem času zelo delavni. Zadnji incident s ko

monisti, v katerem se je odlikoval klerikalni poslanec, ravnatelj »Action française« Daudet, je razkril začetke katoliškega »fašizma« v Franciji. Njegovi voditelji mislijo, da bi se III. republika dala nadomestiti z kako monarhijo, ki bi imela katoliškega vladarja in konzervativnejši značaj.

Madžarski »katoliški« režim je dovolj znan. Kakor hitro se »razjasni« mednarodni položaj v Evropi, bo prestol sv. Stefana zopet zaseden, seveda s katoliškim vladarjem habsburškega rodu.

V Romuniji imajo politično afero s temešvarskim katoliškim škofom, ki je v svojem pastirskem listu hujškal proti državi. Naši klerikalni listi so sicer pisali, da se je samo boril proti velikoromunškemu centralizmu in delal za »avtonomijo«, da, pa za tako, da bi se »katoliška« Erdeljka mogla nekega dne na podlagi »svobodne ljudske volje« združiti z Madžarsko.

Nedavno so na Bavarskem razkrili zaroto proti nemški republiki. Zarotniki so se pozajali z nekaterimi francoskimi politiki, ki so jim dajali tudi gotovih sredstev za propagando. Imeli so tako načrt: Bavarska se s pomočjo Francije odcepi od nemške republike in osnuje katoliško kraljevino, ki bi se ji pridružila tudi nekatera avstrijska dežela. Zarota ni uspela, ker je bila ob pravem času razkrita. Nekolike ljudi so pobesali v zapor, glavni krivci pa so ostali prosti, ker bi bilo treba zapreti nekoliko cerkvenih dostojanstvenikov, kar bi škandal še povečalo. Niti te zarote vodijo v Budimpešto in na Dunaj, odtod pa v Rim.

Češki katoliški krogi se pripravljajo na odločno akcijo — piše praški klerikalni dnevnik »Čech«. Znamjenja te akcije so romanja v Rim. Romanj je minister Šramek, sedaj romajo škofje in nato verniki. Pripomniti je treba, da je češka narodna cerkev običajna v klanecu in ne more dalje. Češki klerikaleci vodijo trezno politiko in zbirajo moralno zdrave življe, na katere se bodo lahko naslonili v težjih dneh.

Na Poljskem se snuje nekaj katoliški fašizem. Zopet si podajajo roke aristokracija, duhovništvo, militaristični krogi. Poljska je katoliški zid proti vzhodu, antemurale christianitatis v rimskem smislu.

To so izpiski iz dnevnih listov, ki kažejo, da se za političnimi kulisami »nekaaj« pripravljajo. Ta »nekaaj« dobro poznamo, tudi če nam hočejo natveziti, da ga ni več. Stari sistemi ne propadejo. Klerikalizem v svoji mednarodni obliki še živi. Velika večina pristašev katoliških strank seveda ne pozna raznih skrivnih niti. Ona vidi v katoliškem gibanju reakcijo proti ostudnemu mamonizmu sedanje dobe, proti kapitalizmu, proti pravni izprijenosti in teptanju velikih, svetih verskih tradicij. To je lepa stran katoliškega gibanja. Toda ni vse zlato, kar se svetle. Nihče ne more utajiti, da so za tem gibanjem tudi taki činitelji, ki ne mislijo tako lepo in ki spadajo k onim

parazitom, ki so vedno v vsej človeški zgodovini skrunili in sesali življenski sok najlepših idealov, kar jih je odkrila človeška misel.

Evropski liberalizem je miselno izčrpan in oslavljen. Njegovi vodilni sloji so deloma zaraženi z neozdravljivim mamonizmom. Novi, sveži sloji se ne tvorijo več ali pa zelo neznatno.

Evropski socializem se vedno bolj razkaja. Mnogi so se razočarali nad njim. Zalet v komunizem in potem ta padev v Rusiji, ki mu ni primere — jim je vzel vero v socialistični paradiz. Nesposobni voditelji in politični oportunisti so vrgli socialistične mase na plitvo obrežje, kjer jih lahko polovi vsak miselno in npravo močnejši demagog. Zadnje leto je leto socialističnega nazadovanja v skoraj vseh evropskih državah.

Demokracija je v težki krizi. Po vojni se je vse demokratiziralo, a že po štirih letih je bore malo vere v moč demokracije. Vedno več se govori o »diktaturie«. Popoln načelni bankeroti! »Toda — qui bene distinguit, bene docet. Če ne gre drugače, pa naj se množicam — diktira. Pest in pa strah pred pestjo sta imela veliko vlogo v človeški zgodovini.

Ne govorimo o stagnaciji v znanosti, v kulturnem svetu. Ne govorimo o miselni krizi evropskega človeštva.

Aristokracija si je nekoliko »odpočila«. Ona po večini ni odgovorna za delo buržoaskih in proletarskih režimov. Ni odgovorna za njihove slabosti, nad katerimi so sedaj množice »razočarane«.

Cerkvena hijerarhija si umiva roke kakor Ponej Pilat.

V tej dobi se začneja nova »katoliška« akcija. »Katoličani« vkupe, se glasi na vseh koncih in krajih: klic »Proletarij vsega sveta, združite se!« postaja vedno bolj teatralen. V vsem političnem življenju se opaža nagnjenje h konzervativizmu. Ljudje so se naveličali novih gesel, ker so preobjudeni, kakor se človek preobije slasti.

Tako je bilo večkrat z novim valom klerikalizma, ki bo izpuhteval osvežujočo dišavo onih idealov, ki so lepši kakor vse drugo: Bog, ljubezen do bližnjega, krščansko bratstvo, npravo prerajeenje. Morda bo ta val v resnici osvežujoč, vendar pa bo pod njim skrita stara politična in duhovna inkvizicija, stara neštrpnost, ono, kar opisuje Dostojevskij v »Velikem inkvizitorju«.

Ali kaj — to izmišljajo framazoni! To je židovsko maslo! Tako govorijo tkalci tajnih niti črne internacionalne napram dobrim, naivnim vernikom, ki iščejo kraljestvo nebeško in ga bodo iskali, dokler bo človek — človek.

Če je že treba diktirati, zakaj bi ne diktirali oni, ki imajo oblast od Boga? Povsem logično.

Sedaj je samo vprašanje: koliko moralne in politične moči bo imela internacionalna evropskih intelektualcev, katere credo se glasi: Verjem v svobodo misli in v pravico človeka, da sam krmar okoli obrežja neskončnega oceana življenske in svetovne Uganke...

usoda milijonov ljudi, ki jih večkrat izrabljajo v svoje zločinske namene.

Razumljivo je, da sledi akciji vedno reakcija; in kakor imamo v kapitalističnem taboru ekstremno strujo, ki stremi po čim večji moči velekapitala, tako imamo tudi na drugi strani ekstremiste, ki hočejo spremeniti kar čez noč svetovni kapitalistični stroj v strogo komunističnega, torej v stroj, ki bi temeljil na komunizmu. Med obema strujama se je vnel ljut boj, boj med kapitalom in komunističnim delavstvom, čigar izid leži v daljni, temni bodočnosti.

V tej dobi vseobčnega kaosa začneja za me nova era, ki bo odločilnega pomena za moje poznejše življenje. Doba, v kateri se nahajamo mi, je doba prenavljanja. Evropa preživlja težko krizo, težke rane je zasekala svetovna vojna Evropi in izgleda, kakor da bo izkrevavela na teh težkih ranah. Ljut gospodarski boj bije zapad z vzhodom in temni oblaki se dvigajo nad nesrečno Evropo, ki grozi uničiti še to, kar je preostalo po nenasični vojni. Mar nam ni to dovolj resen memento, da se vendar že enkrat vzdamo iz naših brezplodnih iluzij? Ali ni dovolj bede med širšimi ljudskimi sloji, ki ječijo pod pestjo mogočnega velekapitala? Kamor se ozremo, povsod beda in nezadovoljnost; nikjer ni rešilnega izhoda iz tega nereda; daleč je še v nejasni bodočnosti pot h konsolidaciji.

Gotovo je, da katoliška internacionala glede na stotere nijanse, ki so nanizane okoli tega miselnega centra in na vse posledice v praktičnem življenju...

Politično obzorje.

Bistvo rurskega vprašanja.

O Ruru se pri nas mnogo govori in sliši, vendar pa velika večina čitateljev naših dnevnikov nima jasnih pojmov o tem predeem problemu mednarodne politike in evropskega gospodarstva. V naslednjem prinašamo iz odlične zagrebške revije »Nova Evropa« zelo podoben članek njenega gospodarstvenega sodelnika g. dr. Ivo Dolina. (»Nova Evropa« knjiga VII, broj 10, 1. aprila 1923).

Prvič po letu 1914 je večina javnega mnenja današnje Nemčije strnjena na eni točki — v odporu proti francosko-belgijskemu prodiranju na nemško ozemlje. Umevno je, da ta odpor ne more biti oborožen, odkar je Nemčija popolnoma demobilizirana in docela razorožena. Danes ga kaže v glavnem — razen običajnih časniških fraz in protestnih zborovanj — prebivalstvo okupiranega področja z svojo pasivno resistenco. Železniški promet, v kolikor je doslej delal s pomočjo nemškega osebja, popolnoma miruje, pa tudi kopanje in iznašanje premoga iz poruških rudnikov je na vseh straneh opečalo. Na meji med okupirano in neokupirano Nemčijo so okupacijske oblasti ustvarile carinsko mejo, tako da je treba za blago, ki gre iz Nemčije na zasedeno ozemlje in obratno, plačevati carino, kakor da gre za kako inozemsko blago. Ni treba posebej poudarjati, da to carino pobirajo Francozi in Belgijci.

Ker pa represalije rade vedno nove represalije, so Francozi v zadnjem času začeli izganjati iz zasedenih krajev nemško uradništvo, ki se zoperstavlja njih ukazom ter ga nadomešča z lastnim uradništvom. Bilo je inseciniranih tudi nekoliko procesov, s teatralnim začetkom ali koncem in z običajnimi venci za narodne boritelje. Fritz Tyssen, eden izmed prvih premogovnih magnatov, je bil na povratku od sodišča v Mainz, ki ga je sodilo zaradi nepokorščine napram francoskim oblastim, sprejet kakor kak Pindenburg, seveda v letih vojnih zmag. Na drugi strani pa je neokupirana Nemčija preplavljena z bojkotnimi pozivi, ki vise po vseh drogih in v vseh izložbah, češ, bojkotirajte francosko-belgijsko blago. Na mnogih trgovinah, hotelih in kavarnah je napisano z mastnimi črkami, da je Francozom in Belgijcem vstop prepovedan. Na menjalnici glavnega državnega kolodvora v Münchenu vidimo napis, da se »... francoski in belgijski bankovci ne menjajo in ne sprejemajo. To pa v času, ko je veljal en francoski frank 2—3000 mark!

Kako si olajšamo neznosno težo tega zla, ki nas tako tare? Po mojem mišljenju je treba začeti pri koreninah; iztrebiti moramo vse, kar je gnilega in parazitnega v njih, in bujno bo vzklilo iz njih s svežimi silami novo življenje, ki bo obnovilo do temeljev ves ustroj telesa. Ali niso morda tudi delavske mase stebri in temelji vsakega državnega ustroja? Tu je treba najprej pričeti. S pametnim in prevdarnim delom je treba izbiti iz njih vse, kar je slabega in trhlega, oznanjevali se jim mora pravi pomen socializma, pripravljati se jih mora na težko nalogo, ki jih čaka, da izvrše na podlagi pravičnega socializma nacionalizacijo vseh kapitalističnih podjetij. Kadar si bodo mase v svesti, da leži njih spas le v polagoma se izvršujoči evoluciji današnjih razmer, ne pa v nasilni revoluciji, bomo stopali lepšim časom nasproti in vidoma bo izginjala današnja nezadovoljnost in nemirnost iz naših sre.

To so moje misli in nazori o mojem bodočem razmerju do socialne družbe. Bodočnost bo pokazala, ali so ti nazori pravi ali krivi in v koliki meri se bodo izvršili. Vsekakor pa mislim, da bo ne samo moja usoda, ampak tudi usoda vseh onih duševnih in ročnih delavcev milejša in boljša, ki bodo v medsebojni vzajemnosti delovali za skupno stvar in se borili za skupne ideje. To so danes še

Rurska kriza je nastala — tako so vsaj zatrjuje s službene strani — ker Nemčija ni popolnoma izvrševala obveznosti, ki jih je prevzela z versailloko mirovno pogodbo, da bo namreč dajala Franciji in Belgiji na račun reparacij okroglo 14 milijonov ton premoga na leto. Dastavno razlika med tem, kar je Nemčija res dala in onim, kar bi bila morala dati, ni bila velika, sta Francija in Belgija zahtevali represalije za neizvršene obveznosti. Nemčija je s svoje strani prepričevala, da pri najboljši volji ne more izvršiti vseh obveznosti; to je podprla z dokazi, češ, da mora kupovati angleški premog, če hoče kriti vse svoje potrebe. Gotovo je, da bi tudi Francija in Belgija dobre volje nekako utrpela to diferenco premoga ravno tako kot bi Nemčija bila v stanni izročiti vso količino, če bi se bila nekoliko bolj potrudila. V resnici pa Nemčija ni imela iskrene volje, da bi dobesedno izvršila versailloko pogodbo in taktično se tudi Francozi niso nič prizadevali, da bi Nemčija izvršila vse svoje obveznosti. Kajti, če bi bilo Nemčiji omogočeno, da bi s pomočjo kakaga večjega posojila res takoj izpolnila vse, kar zahteva pogodba, tedaj bi bil tega najmanj vesel ravno francoski narod. Francija je na poti svoje obnove popolnoma odvisna od nemških reparacij in sanacija francoskih finančnih razmer skoraj izključno na odškodnino, ki bi jo imela dobiti od Nemčije; vendar pa bi Francija takoj izgubila pravico ingerence na nemške razmere, kakor hitro bi Nemčija izpolnila vse svoje obveznosti. Danes pa je Francija zasedla najvažnejše in najbogatejše nemške pokrajine in dokler so njene močne čete na levi obali Rena, je Francija nverjena, da njena državna varnost ni ogrožena. Vse javno mnenje v Franciji je globoko prepričano, da bi Nemčija ob prvi ugodni priliki zopet dvignila orožja in skušala popraviti neuspehe leta 1918. Ako pa bi Nemčija svoje obveznosti izvršila, bi ne bilo več vzroka, da bi Francozi imeli dele nemškega ozemlja zasedene in Nemčija bi imela mnogo prostejše roke nego jih ima sedaj. Kakorkoli je Francija navezana na izplačevanje reparacij, bi ne pozdravila posebno navdušeno popolnega izplačila; nasprotno, da se celo z gotovostjo trdi, da izvestni francoski krogi namenoma delajo na to, da bi Nemčija ne izvršila svojih obveznosti, vsled česar lahko Francija vzdržuje in razširja svojo okupacijo.

Pri okupaciji Porucja pa igrajo vlogo tudi še globlji razlogi. Nesreča je, da je politična in etnografska meja med Nemčijo in Francijo tako postavljena, da

nazori, ki jih smatramo za ideale, kateri pa bodo v bližnji bodočnosti nekaj popolnoma realnega. Za doseg tega ciljev pa je treba delavstvu ne demagogov in hujškačev, ampak energičnih in trezno mislečih mož in ti bi bili lahko le duševni delavci; bili bi delavstvu to, kar je duša telesu, torej nerazdeljiva celina. Dovolj gorja je pretrpelo človeštvo v zadnjih desetletjih; dovolj strašna je tragedija, ki se odigrava na vzhodu v daljni Rusiji, kjer je padel 100 milijonov ljudi iz ekstreme v ekstrem, katereški narod iz ekstreme v ekstrem — še mu preti strašna usoda — ne poim — še hujše, denacionalizacija po zapadu; žrtvovali bi radi tega vse svoje moči, vse svoje najvišje duševne dobrine — svojo kulturo. Ali to ni žalostna slika narodov velikana, zapuščenega od svojih inteligentov; ali bi bilo toliko gorja in bede v matjuški Rusiji, da je posegalo preje v aktivno v njeno usodo duševno delavstvo? Gotovo ne! Ta primer naj nam služi za vzgled. Vzbuja jmo v ljudstvu samozavest in ljubezen do delavcev-samoizvest in ljubezen do delavcev-samoizvest, strnimo se v enotno fronto ter začnimo delati v naši domovini kot prvoboritelji na narodnem in socialnem polju. Navdahnimo jih z žarko nado, da so dnevi trpljenja ponizanih in bednih že pri kraju ter da je blizu čas, ko bo pri njim napočil lepši in svetlejši dan, dan bratske ljubezni do bližnjega in vstajenje vseh zatiranih in brezpravnih.

Socijalna politika.

M. M.

Na pravo pot!

(Kako si predstavljam svoje bodoče socijalno razmerje do družbe.)

Predno preidom na vprašanje samo, hočem preje orisati današnje socijalne razmere, ki nam podajajo žalostno sliko povojne dobe. Kakor na vseh drugih poljih, tako se opaža tudi na kulturno-socialnem polju velik nazadek, ki ga imamo pripisovati vojni, katere je nemilosrdno uničila vse, kar je ustvarila desetletja pred vojno pridna človeška roka. Uničujoče je uplivala na morale današnje moderne družbe, ki predstavlja v duševnem kakor tudi v socijalnem oziru edini steber, na katerega se opira ves človeški rod. Kot zastopniki onega razreda, v čigar posesti se nahajajo vsa zemeljska bogastva, ki jih izrabljajo samo v svoje interese, nam predstavljajo ono vladajočo kasto, v katere rokah je

*) Ta odlomek iz domače naloge nekega mariborskega dijaka nam je bil dobrotno prepuščen v uporabo, da javnost vidi, da se je tudi naša učeca se mladina jela intenzivno zanimati za velike socijalne probleme. Ured.

ima zapadna Nemčija obilo izvrstnega premoga, nima pa dovolj železne rude (železovca), dočim ima vzhodna Francija menda največ in najboljšo železno rudo v Evropi, nima pa potrebne količine premoga. Tik do izbruha vojne so bili železni rudniki tako razdeljeni, da je del njih pripadal Nemčiji, drugi del pa Franciji (Lotrinška). Ker pa je v vojni zmagała Francija, so vsi rudniki prišli pod oblast Francije, enako kot bi pripadli Nemčiji, če bi vojna sreča bila na strani centralnih držav. Danes je položaj tak, da so francoski železni rudniki do celotne odvisni od ruskega premoga oziroma koksa, nemška težka industrija pa je zopet odvisna od železne rude iz Lotrinške. S tem, da je Nemčija izgubila Lotrinško (Loreno), je izgubila 80 odstotkov svojega najboljšega železarskega rudništva in mora sedaj železo uvažati iz inozemstva. Znano je — in tega si treba naglašati posebej, kakšno vlogo imata v gospodarskem življenju premog in železo in koliko je eden navezan na drugega. Da govorimo gospodarsko: francoska železarska industrija ne more obstojati brez nemškega premoga, nemška železarska industrija pa zopet ne more živeti brez francoske železne rude. Z mirovno pogodbo so skušali to naravno gospodarsko vzajemnost vsaj deloma vzpostaviti. Pod izgovorom, da mora Nemčija dati odškodnino za uničena rudniki v severni Franciji, je morala Nemčija prevzeti obveznost, da bo dajala francoski železarski industriji dovolj premoga oziroma koksa. Povojni Franciji je bilo mogoče, znatno razširiti svojo železarsko industrijo, ker je dobila bogate rudnike v Lotrinški. Okupacija saarske kotline, da si ima slednja obilo premoga, pa ni mogla zadostiti vsej sedanjí potrebi premoga in koksa. Nemčija je hkratu delala na to, da daje Franciji kar najmanj premoga. Ker potrebuje velike količine železa, ki ga mora uvažati, skuša uvažati surovo železno rudo iz Lotrinške, pa jo potem doma s pomočjo lastnega premoga oziroma koksa izpremeniti v potrebno železo. Francija pa hoče seveda še naprej izvažati svoje proizvode v obliki surovega železa ali celo jekla, nikakor pa ne v obliki železne rude, ki bi jo šele v inozemstvu predelali. V tem konfliktu med francosko in nemško železarsko industrijo leži globoki vzrok ruske krize in ruske okupacije.

Ruska kriza se je začela tako, da je Francija (skupaj z Belgijo) zahtevala, da more poslati svoje inženirje v Rur, ki bi nadzirali, ali bodo zavezniki dobivali toliko premoga, kolikor jim ga gre po mirovni pogodbi. Ker pa inženirji niso mogli sami iti na tuje ozemlje, so jim bili dodeljeni vojaški oddelki. Nem-

čija ni hotela pristati na to in je vložila protest; situacija se je dnevno zaostrevala, dokler ni prišlo do okupacije v današnji obliki. Francozi in Belgiji so okupacijo izvedli znatno močnejše nego so mislili prvotno in so v znamenju represalij zasedli celo dele Darmstadta, Mannheim in Karlsruhe, dasiravno nimajo ti kraji nič skupnega s Porurjem in z ruskim premogom.)

Trenutno so prekinjena vsa pogajanja, težko pa je verjeti, da bi sploh došlo h kakim pogajanjem, zakaj Francija čaka, da bo Nemčija kapitulirala popolnoma in zato ne išče intervencije. Izjavlja celo, da bi vsak poskus intervencije smatrala za sovražni akt. Medtem pa je v nemškem parlamentu in sicer celo v odgovornih mest slišati izjave, ki sicer nikakor ne ujemajo z resnostjo situacije. Jasno je, da je za Nemčijo položaj tem slabši, čim dalje traja ruska okupacija. Res je, da Francija dobi trenutno manj premoga nego ga je dobivala pred okupacijo. Pa tudi sama Nemčija ne dobi sedaj niti tone ruskega premoga; ona pa je v daleko večji meri navezana na ta premog nego Francija. Ker je Nemčija odstopila Poljski glavni del sloških premogovnikov, sta nemška industrija in nemški promet postala odvisna od ruskega premoga. Z ruskim premogom stoji in pade vsa industrija zapadne in južne Nemčije. Zaenkrat še ni toliko čutili pomanjkanja, ker so bile zaloge precej velike; ali te zaloge obetajo trajati le par mesecev in potem je konec. Uvoz britanskega premoga v večjih količinah bi pomenil propast nemških finančnih nemške valute, ker je ta premog treba plačevati v zdravi valuti.

Pisec na to opozarja, da se Nemci niso v zadnjih 10 letih ničesar naučili. Politika »durchhalten« in »aushalten«, politika trme je še vedno njihova največja uteha. To pa vodi h katastrofi.

Rusko vprašanje bodo rešili — kakorkoli to izgleda čudno, sklepa pisec zgornje razprave, — edinole kapitalisti obeh ozemelj, ki so na tem najbolj zainteresirani. Spoznali bodo, da je to zaokrožena gospodarska celota in se bodo sporazumeli med seboj, pa lažje in hitreje kakor nemška in francoska vlada, zakaj mednarodni kapital ne pozna sentimentalnosti in se zavoljo svojega lastnega dobička rad združuje z onim, s katerim je bil še včeraj v najhujšem boju. Nemške množice bodo razočarane, ko bodo videle razne francoske in nemške Tyssne sedeti za isto mizo.

*) Naslednji odstavek smo zaradi pomanjkanja prostora izpustili. (Op. ur.)

Češki komunizem.

Ze večkrat smo imeli priliko omeniti, da češki komunisti niso tako opasni kakor drugi. Češki narod, ki je dolga sto-

letja vodil naporno borbo za svoj čestoj, se je v tej borbi nacionalno tako utrdil, da je celo ekstremni internacio-

ne dotične stroke; za čas mrtve sezone pa imajo pravico do podpore samo tisti sezonski delavci, ki so bili v sezoni zaposleni. Razven teh nimajo pravice do podpore vsi bolni delavci in vsi, ki so sploh za vsako delo nesposobni;

6. pravico do brezposelne podpore izgubijo:

- a) vsi tisti, ki zapustijo delo prostovoljno ali brez opravičenih razlogov ali vsled stavke;
- b) vsi tisti, ki ne bi sprejeli dela, ki ga jim ponudi državna borza dela;
- c) vsi tisti, ki bi dobili brezposelno podporo zakavtali, zapili itd.;

7. pravico do brezposelne podpore imajo najprej družinski očetje in tisti, ki so najdalje brezposelni in še niso uživali brezposelno podporo.

Brezposelna podpora se bo izplačevala pri Državni borzi dela v Mariboru od 10. aprila 1923 dalje in to za 10 dni skupno. Vsak brezposelni mora imeti potrđilo od občinskega urada, župnega urada, mestnega magistrata, policijskega komisarijata, itd., da je res brezposeln, v kolikor ne bi bil o tem prepričan podpisani urad že sam.

Brezposeln, ki prihajajo od ostalih državnih borz dela v državi (Ljubljana, Zagreb, Beograd, Sarajevo, Niš) morajo imeti od dotične državne borze dela pismo, ki potrđilo, če in koliko časa so uživali brezposelno podporo, sicer se na njihove prijave ne bo moglo ozirati.

V Mariboru, dne 5. aprila 1923.

Jože Stabej, šef DBD v Mariboru.

nalni socializem zadobil na Češkem močno nacionalno in patriotsko primes. Te dni je posvel v praški »Tribuni« prof. Emil Radl češkemu komunizmu obširen in jako temeljit članek, v katerem nudi izčrpno sliko češkega komunizma. Prof. Radl pravi splošnega med drugim: »Mnogo lažje nego nemško ali madžarsko vprašanje je vsekakor komunistično. Češki komunisti so danes ono, kar so bili socialni demokrati v avstrijski državi; oni so tako proti državi in za revolucijo, kakor so bili oni, a odvisni so od Lenina tako, kakor so bili oni odvisni od dunajskega Adlerja, istočasno pa so tudi predstavniki češkega naroda. Med njimi in avstrijskimi socialisti predvojnne in vojnne dobe je sveda v marsičem tudi razlika; njihov program je plitkejši, imajo pa za seboj rusko revolucijo, ki se danes pomalem likvidira. Od nastanka do danes so se češki komunisti temeljito spremenili; njihov revolucionarni komunistični program je ostal sicer neizpremenjen, toda na praktično revolucionarstvo in na rušenje države vobče več ne mislijo. V splošnem pa je posebno v zadnjih dneh aktualen problem spremenjen programa, ki naj ohrani sicer še vnaprej svoj radikalni duh, naj pa izgubi one klavzule, ki zabranjujejo voditeljem stopati v kooperacijo z drugimi strankami ter voditi pozitivno opozicijo in eventualno sodelovanje v vladi buržoaznih strank. Ves razvoj češkega komunizma zadnjega časa leži v to smer in potrebno in pametno je, da mu druge stranke pri tem delu in stremeljenju pomagajo, ne pa da ga ovirajo.

Vsled tega politika socialističnih strank, ki se nahajajo v vladi, napram komunistom ni pravilna. Njihov neizprosen boj proti komunistom je docela pogrešen in bi bilo tudi zanje in za njihovo strankarsko stvar naravnejše in koristnejše, če bi jih podpirali pri prerogovanju, ker bi s tem krepili direktno tudi sami sebe in socializem sploh. Njihova taktika je popolnoma drugačna, nasprotna. Vladni socialisti ščitijo reakcijske interese proti komunistom. Komunisti so z Nemci in nekaterimi drugimi skupinami v opoziciji, toda niti opozicijske niti vladinove ne gledajo na komunistično borbo kakor na borbo opozicije proti vladni večini. Prave opozicije na Češkoslovaškem sploh ni, ampak je

to le skupina strank, ki negirajo državo, Vladne stranke ignorirajo to opozicijo, a opozicija ignorira in negira državo. Med vlado in opozicijo ni nikake vezi, nikakega razumevanja; med vladnimi strankami ni ljudi, ki bi bili lojalni napram opoziciji, ki ne bi izkoriščali njeno protidržavno ideologijo in agitacijske svrhe in ki bi priznavali njeno resnično dobro voljo; ni jih, ki bi opoziciji omogočili prehod od negacije vlade do lojalne opozicije.

Boj proti komunizmu se ne sme voditi tako, da vsled tega trpi socializem; komunisti so avantgarda socializma in samo slepec ne vidi, ko ogrožava njihova zmedenost pravi socialni napredek; da so svojih neuspehov sami krivi, je nepobitna resnica; vsi češkoslovaški socialisti pa bi morali v interesu socializma in sploh lastne stvari gledati na to, da se čimbolj utrdi socializem. K temu cilju pa ne vodi predbacivanje izdajstva, ampak poimovanje njihove težke situacije in odkrita podpora, ker je jasno, da je kooperacija komunistov s socialističnimi strankami edini naravni cilj, dočim je današnje sodelovanje z meščanskimi strankami neharavno in za socializem škodljivo. V vprašanju komunizma morajo socialistične stranke dokazati, da jim je več do socializma, a manj do strankarskih interesov.

Tako presoja prof. Radl češki komunizem, oziroma razmerje med komunizmom in socializmom. V koliko in ali je sploh njegovo naziranje pravilno, bo seveda dokazal nadaljni razvoj. Mi smo mnenja, da je taktika čeških socialističnih strank napram komunistom docela pravilna, ker jih bo le ona ozdravila in privedla zopet na pravo pot. Ista metoda se je izkazala dobro tudi pri nas, v Italiji in drugod in se bo še preje na Češkoslovaškem, kjer je komunizem itak v marsičem drugačen, kakor pa drugod. Sicer pa je komunizem danes sploh že brez pomena — bil je le pojava nezdravih povojnih razmer, ki so mu edine nudile podlago in ozračje za nastanek in razvoj. Ko prenehajo te razmere dočela, bo izginil tudi komunizem sam od sebe. Edino v Rusiji, kjer ga drži pokonci neurejenost razmer in pomanjkanje kulture in civilizacije širokih mas, se bo držal najbrže še izvestno dobo, trajno pa tudi tam ne more ohraniti svojih pozicij.

Politične vesti.

* **Pred demisijsko notranjega ministra?** V radikalnih krogih se zadnje dni mnogo razpravlja o demisijski notranjega ministra Vujčića. Radikalci so z njim nezadovoljni, ker je bil povodom volitev v narodno skupščino premalo »energičen« in je potreboval cela dva meseca, da je razmestil uradnike na ona mesta, kjer so jih želeli radikalci. S tem da je mnogo škodoval radikalni stranki in je sokriv »nepopolne« zmage radikalne stranke. Za to je popolnoma nemogoče, da ostane na svojem mestu, ker ni izključeno, da pride do novih volitev. Na njegovo mesto bi imel priti dr. Lazar Marković.

* **Za in proti ustavi.** Iz volilnih rezultatov je razvidno, da je nad en milijon volilcev glasovalo za sedanjo ustavo (radikalci 548.100, demokrati 384.800, zemljoradniki in samostojni kmetje 141.250), proti pa komaj nekaj nad 600.000. Revizionisti v skupščini nimajo niti navadne večine (radikalcev in demokratov je 160 od 313), kaj šele da bi imeli potrebne tri petine. Ker tega ni, bi moral v smislu čl. 126 ustave kralj sam staviti predlog za revizijo ustave. Kakor pa je znano, se je kralj sam ponovno izrekel proti reviziji.

* **Herman Wendel o volitvah v Jugoslaviji.** V »Prager Presse« je napisal znani nemški publicist, ki dobro pozna naše politične in socialne razmere, Herman Wendel, lep članek o volitvah v Jugoslaviji in o njih zgodovinskem pomenu. Konstatira, da so izginile s površja ali pa bile močno decimirane izrazito razredne stranke: komunisti, nar. socialisti, popolnoma, skoro čisto pa tudi socialdemokrati, zemljoradniki in samostojneži. Konstatira, da so se izvršile volitve v znamenju plemenskega boja med velesrbi ter hrvatskimi in slovenskimi separatisti. Jugoslovenska mentaliteta je bila potisnjena v ozadje, dokaz temu oslabiljenje demokratske stranke, ki ima edina na svojem programu »narodno in go-

vensko idejo. Vendar smatra Wendel, da s tem državna ideja ni doživela zloma. Če bi tudi — pravi — bila večina novega parlamenta proti sedanjí ustavi, bi se šlo le za obliko, ne pa za dejstvo države. Nobena stranka, ki je dobila pri volitvah mandate, ne negira enotne države, da si nekatera njen ustroj drugače predstavljajo nego jo določa vidovdanska ustava. Edina stranka, o kateri moreni Wendel, da je res protidržavna, hrvatski frankoveci, so pri volitvah popolnoma izginili s površja. »Da je pa 18. marca ne toliko državna kakor plemenska zavest iskala in našla izraza, da se je nezadovoljstvo nad političnimi, gospodarskimi in socialnimi težavami prevrnilo v plemenski rezentiment, ni čuda; zakaj v oklepu plemenske individualnosti so se vzdržali Jugoslovenci cela stoletja proti tuji nadvladi, skupnosti 4 in pol leta stoji nasproti ločitev desetih stoletij, in nikjer se niso izbrisali po narodnem ujedinenju sledovi preteklosti čez noč. A ravno globoki politični boji, kakor so bile volitve, dasi nastopa za enkrat še plemu proti plemenu, služijo oblikovanju državne zavesti. Da se od Ohridskega jezera do Štajerske, od Banata do Adrije mase ljudstva z eno in isto parolo na eden in isti dan politično razburkajo, da se uče vsi od vzhoda in zahoda in severa in juga zreti v Beograd kot mesto skupne politične usode, ni mala stvar; da sploh gredo volit, je mogoče vezilo, je priznanje države, ker kdor državo negira, se vzdržuje glasovanja, kakor je po italijanskem ujedinenju absolutistična katoliška stranka dobila od papeža parolo: »niti voliti, niti voliti, pustiti Strast, s katero se vrši prepis o vprašanju skupnosti, je jamstvo za »nacionalizacijo« Jugoslovena, to je: za prerod iz plemenskega v državnega človeka. Gotovo razplamti v bližnjem času težka borba za obliko države, pa kakor tudi poteče in konča njen zgodovinski pomen

Brezposelna podpora.

Državni borzi dela v Mariboru je bila nakazana manjša vsota za podporo brezposelnim. Po odredbi ministrstva za socialno politiko v Beogradu, št. 2126 iz leta 1922, se bo pri podeljevanju brezposelne podpore postopalo strogo po naslednjih določbah:

1. podpora znaša dnevno 3 Din. za družinskega glavarja, 0,50 Din. za vsakega družinskega člana, ki živi skupno in pod isto streho z družinskim glavarjem;

2. kot družinski člani se štejejo žena, oče, mati in otroci do 14. leta. Družinski glavar kakor družinski člani morajo dokazati, da so brezposelni, da nimajo nikakršnega imetja in da ne uživajo nobene druge podpore bodi si v obliki invalidnine, katerekoli vrste zavarovanja in da nimajo nobenih dohodkov od kakšnega drugega dela;

3. podporo more dobiti 1 oseba ali družina nepretrgoma največ mesec dni v letu; ta rok se more podaljšati le v izjemnih slučajih;

4. pravico do podpore ima vsak delavec 3 dni potem, ko se je bil prijavil državní borzi dela, da želi dela, in ko se je dotična državna borza dela prepričala, da prijavljeni delavec ni mogel dobiti zaposlenja ne po državni borzi dela niti sam seboj;

5. pravico do podpore nimajo poljedelci in gozdni delavci, kakor tudi ne vsi oni, ki spadajo v kategorijo sezonskih delavcev in to za čas trajanja sezo-

ježi v tem, da se v nji ustvarja in izgreja država od politično probujenih ljudskih mas. — Tako Herman Wendel. Vsekaror značilna sodba. V kolikor se bo uresničila, pokaže morda že bližnja bodočnost!

* V Rumuniji ni nemirov. Rumunski poslanik na beograjskem dvoru dementira vse vesti o nemirih v Rumuniji. Te vesti so tendenciozno izmišljene. Situacija v državi je po odglasovanju ustave popolnoma jasna. Parlament je razpuščen in v državi je popolni red in mir. Res pa je, da je Bratianova vlada odločila odstopiti. Opozicija se je združila v enoten blok. Nekatere vesti pravijo, da kralj demisijske vlade ni sprejel, druge vesti zepet pa vedo povedati, da je nastava novega kabineta že poverjena Maršilomanu.

* Italijanska bojazen pred slovanskim blokom v Evropi. O priliki obiska avstrijskega kancelerja dr. Seipla je pisala fašistiška »Epoca« med drugim: Milanški sestanek je za nas največje politične važnosti. Avstrija mora še nadalje ostati zblin med Češkoslovaško in Jugoslavijo, da se tako prepreči snovanje slovanskega bloka med vzhodno Evropo in Balkanom. To pa je mogoče preprečiti samo s tesnim sodelovanjem Italije in Avstrije. Češkoslovaška in Jugoslavija se morata za vselej odreči izvedbi svojega podonavsko-balkanskega načrta, ker le trajna ločitev potom Avstrije jamči za mir v srednji Evropi.

* Položaj v Poruhru je v glavnem nesporenjen. Francoske oblasti so podvzele povsod, kjer se je pokazal kakov nemški odpor, ostre mere, da vsak odpor že v kati zatro. V Bochumu so zasledile francoske čete vse večje banke. Na progi Werden-Kettwig so nemški železničarji nastavili na progo bombo, ki je skoer eksplodirala, ni pa povzročila nikake večje škode. Francozi so za kazni maloštevilnim železničarjem v Werdenu 20 milijonov in onim v Kettwigu 30 milijonov globo. V Mannheimu so našle francoske oblasti v tvornici avtomobilov več motorjev, ki služijo za podmorske čolne in ki so glasom mirovne pogodbe v Nemčiji prepovedani.

Obiskujte

mestni muzej

Čankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Slovenska dijaška zadruga v Pragi slovenski javnosti.

Slov. dij. zadruga v Pragi, ekonomska akad. podporna organizacija, ki je podpirala od početka svoje ustanovitve leta 1919 do 150 revnih članov, nahaja se danes v akrajno kritičnem položaju. Češkoslovaška vlada je v razumevanju težkega položaja prisločila na pomoč z malimi podporami našemu dijaštvu, katere pa še daleč ne dosegajo kritja najskromnejših življenjskih potreb.

Nepotrebno bi bilo povdarjati veliki pomen šolanja našega dijaštva pri bratškem češkem narodu kakor v strokovnem, tako i v kulturnem oziru. Mimo tega se nahajajo v Pragi večinoma le akademiki zadnjih semestrov onih strok, za katere se v domovini šol ni, ali so šele v razvoju.

Radi popolnega izostajanja dohodkov, denarnih podpor, blagohotno ji naklonjenih od dobrotnikov na Češkem in v domovini, je nadaljni obstoj ogrožen v toliki meri, da bo primorana v najbližji bodočnosti ustaviti svoje poslovanje.

Slov. dij. zadruga čuti za svojo dolžnost opozoriti slovensko javnost, da zgubi s tem za bodočnost slov. dijaštvo v Pragi svojo edino ekonomsko organizacijo, ki ga je tekom let najuspešneje sostopala in podpirala.

Radi tega obrnila se je Slov. dij. zadruga ponovno na posameznike, zavode in društva s prošnjo za nujno gmotno pomoč in se obrača tem potom še enkrat na celo slovensko javnost, da s prilogi, z zbirkami oz. prireditvami v prid SDZ. v Pragi omogoči njen nadaljni obstoj.

Prispevke naj se blagovoli nakazati pri Jadranski banki v Ljubljani na račun Slov. dij. zadruge v Pragi. V Pragi, velikanec 1923. Odbor.

Dnevna kronika.

— Iz državne službe. Za načelnika II. razr. oddelka za Banat, Bačko in Baranjo pri ministristvu za notranje posle je imenovan glasom »Jutr. Nov.« inšpektor in okrajni agrarni poverjenik v Mariboru g. dr. Vilko Pfeifer. Zakaj so »Jutr. Nov.« zamolčale dr. Pfeiferjevo šaržo »velikega podžupana«, nam je nerazumljivo.

— Imenovanje učiteljev v mariborski oblasti. Na seji višjega šolskega sveta v Ljubljani, ki se je vršila v petek, dne 6. aprila tl., so bila na dnevnem redu imenovanja učiteljstva iz bivše Štajerske. Za nadučitelje so bili imenovani: Albert Jerin pri Sv. Lovrencu pod Prežinom, Fran Mlinšek v Ponikvi, Janko Zel v Apačah, Avgust Rejcek v Lokavcu, Jakob Resman v Miehdsdorfu, Metod Požar v Bočni, Fran Lužnik v Lučah, Karl Jakopec pri Mariji Snežni, Bruno Rozbaud v Limbušu, Valentin Ivanuš v Framu, Stanko Lavrič pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, Oskar Žolnir v Cirkoveh, Josip Purkhart v Št. Ilju pod Turjakom, Ivan Klugler v Podgorju. Stalno so bili nameščeni učitelji oziroma učiteljice Franc Seručar v Št. Jurju ob juž. žel., Vladimira Olga Plevlova in Lidvina Kapferjeva v Ljubečni, Franjo Roš in Marija Tevšičeva v Št. Pavlu pri Preboldu, Štefanija Bojčeva v Petrovčah, Franja Sotlar-Hrovatova na Polzeli, Ant. Zdolšek v Štorah, Marijana Zel-Stepišnikova in Helena Šetinova v Apačah, Antonija Ferjančičeva v Miehdsdorfu, Pavla Požar-Herbstova v Bočni, Rado Podlogar in Alfonz Zeshofer na deški šoli v Konjicah, Fran Šafarič in Amalija Velmar-Musarjeva pri Sv. Lenartu v Slov. gor., Elizabeta Jakopec-Ličen pri Sv. Rupertu v Sl. gor., Ivo Kovič pri Sv. Križu pri Ljutomeru, Josip Widmoser v Vuhredu, Adam Sardoc v Št. Ilju v Slov. goricah, Josipina Verčkova v Kamnici, Peter Mavrič v Framu, Antonija Jevšenakova pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, Drago Kogelnik Pod Velko, Ivan Andrejčič na deški šoli v Studencih pri Mariboru, Franja Predan - Miheličeva pri Sv. Andražu v Slov. goricah, Ana Krulčeva in Josipina Vitovičeva pri Sv. Marjeti pri Ptuj, Antonija Cesarjeva na Ptujski gori, Nežica Mešček-Mlakarjeva v Stoprcih, Ema Slejkova pri Sv. Križu pri Rogaski Slatini, Alfonz Mazlu v Pamečah, Alojzij Hofbauer v Hrastniku, Antonija Drobničeva v Laškem, Gabrijela Tukmeisterova v Šmarjeti pri Rimskih Toplicah. Oddaja učiteljskih služb v Lokavcu in v Slivnici pri Mariboru se odloži. Predlog za učiteljsko mesto na Bragu pri Ptuj se vrne v svrhu izjave. Ponovno se razpišejo učiteljska mesta pri Sv. Primožu na Pohorju, dva mesti v Št. Janžu na Dravskem polju in v Št. Ilju v Slov. goricah, v Št. Janžu na Dravskem polju in pri Sv. Lenartu na Laškem. Na predlog okrajnega glavarja dr. Karliha se izvrše volitve v disciplinarni senat za osnovno in meščansko šolsko učiteljstvo v bivši Štajerski. Izvoljena sta bila ravnatelja A. Gnus kot član in L. Jelenc kot namestnik.

— Službeni jezik na železnicah. Rok, v katerem so se morali žel. uradniki naučiti državnega jezika, je potekel. Zato je izdalo prometno ministristvo naredbo, po kateri se mora v medsebojni prometni službi na kolodvorih, v pisanju naredb in v strojni, premikaški ter postajni rabiti samo državni jezik.

— Seeton Watson v Jugoslaviji. Iz Beograda javljajo, da pride znani angleški publicist in prijatelj Jugoslovenov g. Seeton Watson meseca junija v Beograd na svojem potu skozi Češkoslovaško in Rumunijo. Za bodoče leto pripravlja serije predavanj na vseh angleških univerzah za spoznavanje Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije.

— Generalni izseljeniški Komisariat v Zagrebu se likvidira in njegove funkcije preidejo na izseljeniški odsak ministristva za soc. politiko. Komisariat v Zagrebu preneha poslovati 1. julija tl.

— Sprememba imena južne železnice. Čim stopi v veljavo sporazum, sklenjen na konferenci o južni železnici, ki je končala v minulem tednu v Rimu, bo spremenila južna železnica svoje dosedanje ime v »Donavsko-savska-jadranska železnica«.

— Poljsko-jugoslovenska trgovinska pogajanja. Vsporedno s pogajanjimi glede pravne pomoči poljskih in naših držav-

ljanoj se vrše v Varšavi tudi poljsko-jugoslovenska trgovska pogajanja, ki bodo v kratkem zaključena. Tudi med Češkoslovaško in Jugoslavijo se vrše posvetovanja glede sklepanja nove definitivne trgovinske pogodbe.

— Zanimivo predavanje je imel v Zagrebu te dni g. Milan Bogevič. Predaval je namreč o — ženskih pismih. Govoril je o nesrečni usodi Abelarda in Heloize in o njunih pismih ter o ljubavnih razmerah glasovite kurtizane XVII. stoletja Ninon de Lenelos, ki v svojih pismih prijateljicam brezobzirno razkriva vse tajnosti svojega ljubavnega razmerja. Nežni spol, ki je tvoril večino poslušalcev, je seveda pričakoval kaj modernejšega iz današnje dobe, kar bi vsekakor tudi ne bilo manj zanimivo.

— Zahteve optantov iz Madžarske. Kakor smo poročali, je nameravala vlada naseliti naše optante, ki so se te dni preselili iz Madžarske, pred vsem v Vojvodini in v kolikor tam ne bi bilo prostora, na Ovčjem polju v južni Srbiji. Te dni so sklicali optanti v Novem Sadu zborovanje, na katerem je bila sprejeta resolucija, ki se je odposlala ministrskemu predsedniku. V resoluciji zahtevajo, da se jih skupno naseli na Ovčjem polju, ker nočejo biti raztreseni po vsej Vojvodini. Poročila naših klerikalnih listov, da se optanti branijo naselitve na Ovčjem polju, katero slikajo kot nekaj pekel na zemlji, so torej popolnoma lažna in izmišljena, samo da bi naslikali centralizem v kar najhujši bari.

— Smrti ga je rešil. Dne 4. tm. popoldan je opazil orožnik Župnek v Zidanem mostu, da hiti neki fant proti Savinji. Bežal je za njim ter iztrgal valovom 14-letnega vajenca tukajšnje restavracije. Priznanje vrlemu orožniku!

— Če ima človek več žen... Musliman Ali Veličević je imel dve ženi in v vsako po eno doto. Dočim je bila ena s tem zadovoljna, drugi Ajriji ta dvojini, pri muslimanih sicer nič nenavadni zakon ni prijal in večkrat je poskušala pobegniti. Tudi prva žena bi bila moža raje imela zase in je drugo stalno podžigala v njeni mržnji. Končno je začelo tudi Aliju predsedati ženino vedenje. Nekega dne jo je povadel v bližnji gozd ter ji zapovedal, da mora za kazen sekati trnje. Ko se je žena pokorno spravila na delo, jo je od zadaj zabolal z nožem, na to pa pobegnil in zapustil tudi svojo prvo ženo.

— Pravoslavni duhovnik ubil ženo in sebe. Pravoslavni pop Nikola Kocović iz Senja je poslal svoje deca v šolo v Novi Sad. Otroke je spremljala njegova žena, ki je par dni ostala pri otrocih v mestu. Pop je postal vsled tega ljubosumen na svojo ženo ter je šel po njo v mesto. Ko mu je žena na njegov poziv, naj gre z njim domov, odvrnila, da bi še par dni rada ostala v mestu, je potegnil samokres ter ustrelil najprej njo, potem pa še samega sebe. On je ostal na mestu mrtel, ženo pa so težko ranjeno prepeljali v bolnico. Zdravniki upajo, da ji bodo rešili življenje.

— Če ciganka prerokuje srečo... V Velikem Bečkeru je te dni obiskala neko Nino Karezpančević neka stara ciganka ter ji hotela prorokovati z roke bodočnost. Ker se je Nina branila, češ, da ne veruje v take babje čenče, je ciganka vzela iz nedrji neko knjigo in jo kazala Nini. Knjiga je bila pisana z jako lepimi črkami. V kratkem času je ciganka svojo žrtev hipnotizirala ter ji zapovedala, da se takoj sleče in ji prinese ves denar in vse dragocenosti, ki se nahajajo v hiši. Nina je povelje seveda takoj izvršila. Ciganka je vse stvari lepo spravila ter takoj brez sledu izginila. Nino so našli pozneje nezvestno in še le poklicani zdravnik jo je prebudil.

— Radi zlorabe orožja obsojen orožnik. V Belovaru se je te dni vršila razprava zoper bivšega orožnika Matijo Zubčiča. Zubčič je leta 1921 spremljal osebni vlak od Zagreba do Novske. Na kolodvoru v Ivaničgradu je hotel odvesti nekega železničarja in neko civilno osebo radi nekega pregreška v tamošnji prometni urad. Železničar se je branil in mu ni hotel slediti. Na peronu je nastalo prekanje in kmalu se je zbrala okoli orožnika večja množica občinstva. Nekdo izmed občinstva je zaklical, da železničar ni ničesar zakrivil ter da je orožnik pijan. To je Zubčiča tako razburilo, da je potegnil samokres ter oddal v množico šest strelav. Ranil je nekega železničarja, nekega orožnika in eno civilno osebo.

Obsojen je bil radi zlorabe orožja na pet let težke ječe.

— Velik požar v Solunu. Kakor poročajo iz Aten, je nastal v Solunu v skladišču petroleja požar, ki je v kratkem uničil vso zalogo. Obstojala je nevarnost, da zajame požar celo пристanišče. Škoda se ceni brez zalog na dva milijona drachem.

— Štedenje na Češkoslovaškem. Kakor poročajo češki listi, so dobili vsi češkoslovaški državni uradi nalog, da znižajo svoje izdatke za leto 1924 najmanj za 20 odstotkov. Na ta način bi se prištedilo pri državnem proračunu nad 4 milijarde kron. Državno računovodstvo je napravilo statistiko državnih uradov, na podlagi katere je prišlo do zaključka, da so izdatki teh uradov mnogo previsoki. Poleg materialnega štedenja je predvideno tudi znižanje pisarniških moči in poenostavljenje pisarniških poslov.

— Inskribiranje na dunajskem vseh študentov se je te dni pričelo. Za inozemce je predvideno inskribiranje v času od 16. do 21. aprila.

— Znižanje davkov — na Angleščem. Veselo presenečenje pripravlja angleška vlada svojim davkoplačevalcem. V gospodarskem letu 1922 je prištedenih 71 milijonov funtov. Radi tega namerava vlada znižati za bodoče leto nekatere državne davke.

— Revolucija radi alkohola. Vest iz Newyorka poročajo, da je prišlo v Garyju, gl. mestu države Indijcev, radi alkoholne prepovedi do prave revolucije. Vsi odličnejši meščani so bili namreč radi prepovedanega uživanja alkoholne pijače obsojeni na zaporno kazen. Med obsojenci je tudi župan, sodnik, predsednik policije, odvetniki, zdravniki, z eno besedo vse mestne veličine. V razpravi se je odkrilo, da so vse mestne oblasti iz državna policija osnovala zvezo za pobiljanje alkoholne prepovedi. Afero je razkrila neka kontrolna komisija, ki je našla šefa policije, župana in sodnika pri polnih kozarcih v dobrem razpoloženju.

— Pred železničarsko stavko v Angliji. Iz Londona poročajo 6. aprila: Ker se železniške uprave zahtevale znižanje mezd železniškega osebja za 6 šillingov na teden, groze železničarji z generalno stavko. Vrše se tozadavna pogajanja, ni pa izgleda, da bi prišlo do sporazuma, kar vlada na obeh straneh precejšnjo nepopustljivost. Splošno se računa, da bo še tekom tega tedna izbruhnila generalna stavka železničarjev.

— Kako pacificirajo boljševiki? Iz Rovna poročajo, da je v Žitomiru (Ukrajina) izbruhnila kmečka vstaja. Boljševiške čete so jo zatrle, 43 kmetov obodile na smrt in oškodbo, takoj izročila Nebeške razmere v boljševiški Rusiji!

— Esperanto kot trgovski jezik. V Benetkah se vrši konferenca, katere se udeležijo 250 zastopnikov iz vseh držav na svetu. Na tej konferenci se bo razpravljalo zlasti o uvedbi esperanto kot mednarodnega trgovskega jezika. Na ta način bi bilo vsakemu trgovcu omogočeno korespondirati z vsakim trgovcem, ne da bi mu bilo potrebno posebno jezikovno znanje.

— Ekscesar Viljem se ne loči. V radnjem času so se pojavile vesti o ločitvi zakona ekscesarja Viljema. Povod zato je dal obisk princezinje pri svojih sorodnikih. Kakor se poroča iz Doorna so vesti o razporoki neutemeljene. Princezinja se po binkoštnih praznikih vrne v Doorn.

— Nov napad na nemško poslaništvo v Rimu? V četrtek zvečer je oddal došlejši neznan storilec na sina nemškega poslanika v Rimu, ko se je ta sprehajal v parku svoje vile, strel iz samokresa ter ga lahko ranil na desni roki. Napad se je izvršil točno mesec dni po prvem napadu na nemško poslaništvo. Italijanske oblasti so uvedle strogo preiskavo, ki pa doslej ni dosegla še nikakih rezultatov.

— Stanovanjska beda na Angleščem. Kakor povsod, je tudi v Angliji po vajni gradbeno gibanje močno zaostalo, kar je imelo za posledico stanovanjsko bedo, ki sicer ni bila tako občutna kakor drugod. Kljub temu, da se je tudi med vojno zgradilo z državno podporo in zasebnim kapitalom nad 380 tisoč novih stanovanj, manjka danes v Angliji še vedno krog 100.000 stanovanj. To je seveda povzročilo, kakor pri nas, povišanje stanarine. Vlada je odiranje najemnikov preprečila na ta način, da najemniki na ni smela presegati najemnine iz leta 1917. Ta zakon pa je sedaj potekel in

Dopisi.

VSE CENJ. DOPISNIKE prosimo, naj pišejo dopise in drugo s črnilom in le na eni strani papirja.

—□—

Slovenska Bistrica. Odbor čitalnice v Slov. Bistrici se je v zadnji seji sledeče konstituiral: predsednik dr. Josip Pučnik, podpredsednik Miroslav Pirkmaier, tajnik Edo Lorger, blagajnik Josip Pichler, odborniki Matko Janžekovič, Fran Karbaš in Alojz Pinter ml. V isti seji se je sklenilo, da se še enkrat uprizaro igra »Cigani«, — ki je žela toliko uspeha — v soboto dne 14. aprila ob 8. uri zvečer in v nedeljo dne 15. aprila ob 15. uri pop. v gledališki dvorani hotela »Beograda«. — Za predsednika nabavljalne zadruge državnih uslužbenecv je bil ponovno na splošno zahtevo soglasno izvoljen davčni upravitelj Miroslav Pirkmaier.

Sv. Florjan pri Rogatcu. Naš župnik se še vedno ne more odvaditi starih že preživelih praktik. Invalid P. je prišel k velikonočni spovedi. Župnik zahteva od njega, da si naroči »Slov. Gospodarija«. Invalid, ki je naročnik naprednih listov, to odkloni. Župnik mu za to ne da odveze. Kdaj se bodo gospodje vendar že spametovali in uvideli, da se s takimi sredstvi nič ne doseže!

Zidanimost. Dne 6. tm. smo pokopali 4. tm. umrlega višjega revidenta J. žel. g. Ivota Sterniša. Šele 41 let starega. Pogreba so se udeležili vsi uradniki, Sokoli v kroju in mnogo drugega občinstva. Na grobu sta se poslovila od pokojnega g. načelnik Baša in Držič. Pokojni je bil vedno vrl narodnjak, katerega je pred vojno preganjal avstr. režim, ter ga prestavil v nemški kraj. Ko je izbruhnila vojna, je bil vpoklican ter si našel kal bolezni, kateri je sedaj podlegel. Bodi mu lahka zemljica slovenska!

Celiske vesti.

Osebnost. G. inšpektor prosvetnega ministrstva Fr. Vajda je na svojem uradnem potovanju posetil tudi Celje, kjer je svojim stanovskim tovarišem dal zanimiva pojasnila v materijelnem in organizatornem oziru srednješolskega vzpajanja.

Mestno gledališče v Celju priredi v sredo, dne 11. tm. operni večer, pri katerem nastopijo kot gostje člani zagrebške opere in sicer ga. Maria Pospisil-Ivanova in g. Zdenko Knittl v spremstvu g. Oskara Smodeka, dirigenta zagrebške opere. V prvem delu večera se bodo izvajale arije različnih oper, v drugem delu pa 4. dejanje Bizetove opere »Carmen« v sceni, kostumu in maski Abonma.

Tržne cene v Celju so zadnje dni zopet znatno poskočile. Za meso se mora plačati povprečno 80 K, sladkor 100—108, mast 172 K, tudi cene za kurjavo so narasle. Na trgu se pojavlja že prva pomladanska zelenjava, katero si pa morejo nabaviti le premožnejši sloji.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Šah. mateh — Maribor-Varaždin. V

četrtak 5. in petek 6. sta bila odigrana 2 kola med tukajšnjim in varaždinskim šah. klubom. V prvem kolu je zmagal: g. Kramer nad Kalabarjem in g. Stupan nad Juhnem. Igra med Hočevarjem in Kadeřavekom je bila remis (½), dočim je g. Lukeš (Maribor) izgubil proti gosp. Kraussu. Stanje 2½:1½. V 2. kolu je zmagal g. Kalabar (Varaždin) nad gosp. Kramerom, g. Stupan (Mb) nad gosp. Juhnem, g. Kadeřavek nad g. Hočevarjem in g. Lukeš nad g. Krauss-om. Stanje 2:2. Skupni rezultat 4½:3½ v prid Maribora. Mariborski klub je torej odnesel zmago. Zato je pozvan od varaždinskega, da pride ob priliki v Varaždin. Šah. tekme imajo glavni namen v tem, da se močni igralci med seboj spoznajo in da se poživijo zanimanje za kraljevsko igro. — Varaždinci so se v petek zvečer vrnili domov. — Vsa tekma se je vršila v najlepšem redu. — G. Kleščič gre za njegovo prijaznost posebna hvala. Več ob priliki.

Mariborske vesti.

Maribor 7. aprila 1923.

m Smrtna kosa. V soboto, dne 7. tm. je umrl g. Ivan Oprešnik, mestni litograf. Pogreb se vrši v ponedeljek, dne 9. aprila ob pol 17. uri iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Pobrežju.

m Umrlemu bratu Milanu Zupančiču v spomin! Z ožnim srcem izročam po njegovem naročilu zadnje pozdrave vsem njegovim tovarišem, prijateljem in znancem. Dragi Milan! Zdi se mi, da sanjam, če pomislim, da so te položili v črno zemljo; toda žal je to gola resnica. Tebe ni več med nami! Ti uživaš srečo, ki si si je zaslužil na trnjevi poti Tvojega življenja. Vse trpljenje si junaško prenašal, ko pa se ti je bližala sreča, te nam je ugrabila neizprosna smrt. Zapuščena kličem ob Tvojem grobu: Na svidenje! — Tvoja sestra Tončka.

m Iz carinske službe. Za carinika III. razreda je imenovan v Mariboru Živorad Purič, za carinika IV. razr. Franc Miklavčič. — Pri carinarnici v Mariboru je prestala opravljati carinsko-posredniške posle špedicijska tvrdka »Orient«.

m Žalostni pojavi. Pod tem naslovom so radikalne »Jutrane Novosti« z dne 6. t. m. prinesle članek iz Maribora, v katerem — popolnoma upravičeno — graja mali interes naše inteligence — zlasti tudi iz pridobitnih krogov za občne zbore kulturnih organizacij. Do tu je vse prav in lepo in če bi bil članek s tem končal, bi bil »pameten ostale«. S svojimi nadaljnjimi izvajenji pa jo je temeljito zavozil Pravi namreč, da bo morala pereče vprašanje krize inteligence — in o tem seveda tudi naših kulturnih organizacij — vzeti v roke mariborska radikalija. Kdo? Ali morda bratje Tavčarji? Ali morda g. vitez Grasselli, ki nam je tako sijajno rešil Radgono, ko je spustil dr. Kamnikerja odfrtotati v Pariz? Ali morda tista klika, o kateri prav dobro vesta Pfeifer in Grasselli, ki je hotela mirne duše prodati Nemcem kazino z gledališčem, mariborski koč in Dijaški dom, in katero je morala javnost temeljito poučiti o nedopustnosti takšnega narodnega škandala? Ali morda kakšni kriminalni tipi iz radikalnih sekretarijato? Ali morda dr. Dernovšek, ki se je 14 dni potem, ko je zavestno prepisal demokratsko kandidatsko listo kot eden izmed predlagateljev, vdnjal radikalni stranki kot kandidat, ker se mu je obljubil ministrski stolček? Takšni ljudje naj rešujejo velike socialne in nacionalne krize? In takšni ljudje imajo drzno čelo odvrčati inteligenco od demokratske stranke, češ da je ona zakrivila njen bedni položaj in imela zanje vedno le lepe besede, nikoli pa dejanj, ko vendar danes vsak politični otročaj ve, da je radikalija razgnala parlament v onem hipu, ko bi se imela rešiti uradniška pragmatika? En svetel trenutek pa je imel plankar v »J. N.«, ko je zapisal: »Ni potreba biti samo prišast NRS, ampak samo dostojen človek v političnem mišljenju«. Ali sta čitala te besede, gg. Pfeifer in Grasselli?

m Mariborsko prestovoljno gasilno društvo ima danes 8. tm. svojo slavnost. Ob tej priliki si dovolimo nekaj besed. Znano je, da so bile v bivši državi požarne brambe v naših pomembnih mestih — dasi so si na zunaj nadevale človekoljubni značaj — avantgarde nemštva. V nekoliko skrženi obliki so ostale to tudi po prevratu. Med temi je zlasti še naša mariborska, ki razun štampiljke nima do danes na sebi nič slovenskega. Deloma je pač krivda tudi na nas samih, ker se naši ljudje za podobna društva nič ne zanimajo in smo jih na svojo narodno sramoto morali prepustiti še zanaprej Nemcem v absolutno vodstvo. Nemcem v društvu seveda ne pade v glavo, da bi uvajali slovensko poveljevanje, nasprotno celo javno izživajo z nemškim poveljevanjem. Upamo, da tega danes ne bo, ker bi moralo brezpogojno vzbuditi odpor naše nacionalne javnosti. Če nič drugega, zahteva navaden takt nemških gospodarjev v društvu, da ne izživajo našega naroda. Navaden takt bi bil zahteval, da je društvo Slovencev, katerim je poslalo legitimacije za vstop k večerni prireditvi pri Götzu, iste vročilo ne s samonemškim tekstom, kakor se je to zgodilo tokrat že ponovno. V ostalem pa je stvar naših oblasti, da se društva, kakor so gasilna društva, primerno pouče, da so izključno človekoljubna naprava in da

kot take morajo prenehati z demonstrativnim nemško-izživajočim nastopom. Te besede smo za danes zapisali v najdobrohotnejšem namenu na naslov merodajnih činiteljev!

m Srpskohrvatske knjige. »Ljudska knjižnica« (v Narodnem domu) posvečuje naročitu pažnjo srpskohrvatskomu odjelenju, jer znade, da u Mariboru živući Srbi i Hrvati ne mogu lako doći do domaćih knjiga. Njezin izbor bio je već i prije vrlo bogat, a ovih je dana knjižnica primila više stotina novih knjiga na srpskohrvatskom jeziku. U ovoj kolekciji nalaze se po izbor djela od srpsko-hrvatskih i stranih pisaca, u latinici i cirilici. Nadamo se, da će naši prijatelji rado posjećivati ovu jedinu pučku biblioteku u Mariboru.

m Koncert Fischer-Niemann. ki se vrši v torek, 10. aprila ob 20. uri v Götzovi dvorani, obeta mnogo umetniškega užitka. Fischer-Niemann je znan umetnik, ki je žel pri svojih nastopih v Avstriji povsod priznanje. Kritika nemških listov mu je zelo naklonjena. Predprodaja vstopnic pri Höferju v Šolski ulici.

m Mariborske podružnice Ferijalnega Saveza, ki ima namen omogočiti tudi revnim dijakom potovanje po naši domovini, priredi v slučaju lepega vremena v nedeljo, dne 8. aprila svoj nabiralni dan, da ustanove s čistim dobičkom prenočišče in menzo za v počitnicah potujoče dijake. Cenj. občinstvo se naproša, da po možnosti prispeva in s tem pripomore temu kulturnemu društvu do čim večjega uspeha. — Ferijalni Savez.

m Za stalnega zvedenca v patentnotehnični stroki okrožnega sodišča v Mariboru je imenovan s sklepom preds. br. 167. z dne 29. marca 1923 g. dr. Rudolf Böhm, vodja pisarne civ. in pat. inž. A. Bäumela v Mariboru.

m Nove knjige, ki jih je dobila »Ljudska knjižnica«, bodo zanimale ljubitelje leposlovja. Predvsem omenjamo v-č sto novih srbskohrvatskih knjig, med njimi spisi najmodernejših pisateljev in dobri prevodi prvovrstnih francoskih, ruskih in italijanskih pripovednikov. Posegajte pridno po knjigah!

m Študijska knjižnica nam piše: Začasno, dokler se za silo ne uredi, je knjižnica za občinstvo odprta ob ponedeljkih in petkih od 16. do 19. ure. Proti podpisu dotičnih formularjev se čitajo lahko v knjižnični čitalnici časopisi, revije in knjige. Na dom se lahko izposojejuje knjige tudi ob drugih dnevih, razen nedelj in praznikov, pa le v popoldanskih urah med 15. in 18. uro. Za na dom izposojene knjige se mora položiti kavcija, katero določi knjižničar po vrednosti izposojenih knjig. Ta kavcija se vrne, ko se vrnejo knjige, oziroma se pridržijo za nadaljnje izposojevanje. Redke in zelo drage knjige se na dom sploh ne posojujejo. Da se pokrijejo vsaj manipulacijski stroški, se bo plačevala tudi vpisnina, ki do konca tega leta znaša 10 Din. — Dotičnik dobi posebno legitimacijo, ter more potem redno ob uradnih dnevih zahajati v knjižnično čitalnico. Posamezne številke letos izhajajočih časopisov se ne smejo odnašati iz knjižnice.

m Sočutnim srcem! Reven, toda zelo marljiv in nadarjen naš dijak-medicinec, ki dovršuje svoje študije v Pragi, bi za pripravo k izpitom nujno potreboval učno knjigo, ki pa stane okrog 250.000 aK. Tega zneska pa v svojih bednih razmerah nikakor ne zmore. Ker pa ima skoro vsakdo izmed čitateljev doma kak manjši ali večji avstrijski bankovec, ki je zaradi nizke valute zanj brezpomemben, bi zbirka takih bankovcev vendarle omogočila temu dijaku nabavo potrebne drage knjige. Kdor torej čuti usmiljenje in voljo, da pomaga dijaku ublažiti težki položaj in mu s tem pripomoči do cilja, naj pošlje ali izroči v ta namen določene prispevke, bodisi v avstrijski ali pa naši valuti našemu uredništvu.

m Darovi. Za revnega visokošolca smo nadalje sprejeli: H. Haas 60 aK, gdč Marica Savnik 8.000 aK, ga Menčak 200 aK in 4 Din. Skupno: 91.954 aK in 101,25 Din. Manjka torej še krog 100.000 aK ali 120 Din.

m Spored koncerta Mariborske vojne muzike v nedeljo 8. tm. v parku (ob 11.)
1. Schönherr, Slovenske pesmi. Koračnica. 2. Verdi, Nabuhodonozor. Overture. 3. Nedbal, Valček iz operete »Viničarjeva nevesta«. 4. Zajc, Fantazija iz opere »Nikolaj Šubij Zrinski«. 5. Bach, Vzbujenje pomladi. 6. Hajdrih, Morje adrianske

angleški stanovanjski najemniki bijejo s hišnimi posestniki enak boj kakor pri nas. Hišni posestniki se sklicujejo na podražanje gradbenega materiala in na povišanje davkov, tako, da bo tudi vlada končno prisiljena pristati na primerno zvišanje najemnine ter vprašanje urediti z novim stanovanjskim zakonom. Iz tega je razvidno, da trpe na stanovanjski bedi ne samo gospodarsko šibke, ampak tudi gospodarsko najmočnejše države.

— Opuščanje srednjih šol v Avstriji. Avstrijska vlada je poslala vsem deželnim šolskim svetom zaupno vprašanje, kako stališče zavzemajo k predlogu, ki gre za tem, da bi se v svrhu štedenja opustila vsa državna učiteljska ter 20 od stotkov drugih srednjih šol v Avstriji. V kolikor ne pride pri tem v poštev štedenje, je vzrok nadprodukcija inteligence, na kateri trpi Avstrija po preobratu, ko so se vsi nemški uradniki, učitelji, profesorji itd., ki so bili prej nameščeni po raznih nemških pokrajinah, zatekli v malo res nemško državo.

— Boljševiki vendarle usmrtili prelata Butkiewicz. Kljub temu, da so skoraj vlade vseh evropskih držav protestirale proti smrtni obsodbi škofa Cieplaka in tovarišev in kljub vestem, ki so se takoj nato pojavile, da je revolucionarno sodišče pomilostilo na smrt obsojene duhovnike, poročajo iz Varšave, da je bila smrtna obodba nad prelato Butkiewiczem v soboto izvršena. V Rusiji morijo in obešajo komunisti iste duhovnike, ki se pri nas zavzemajo za komuniste in ki jih je volil celo ljubljanski škof.

— Papež ostane še nadalje jetnik. Pred par dnevi so prinesli razni inozemski listi vest, da namerava papež po dolgem času zopet zapustiti svojo vatikansko ječo, ker mu namerava Italija odstopiti kos zemlje, da bo lahko prišel po svoji državi do morja. Poročalo se je, da namerava najprej potovati v Lurd ter da je v to svrhu pozval k sebi tudi tamošnjega škofa, da bi ga spremljal na potovanju. Vatikanski službeni krogi sedaj te vesti odločno dementirajo, zatrjujoč, da papež ne misli zapustiti Vatikana.

— Voditelj ruskih menševikov Martov je umrl v nekem berlinskem sanatoriju.

— Eks-sultan izda proklamacijo. V elizbinih turških krogih v Carigradu se zatrjuje, da namerava izdati sultan Mehmed IV. v kratkem izdati proklamacijo na vse verne muslimane, v kateri hoče pred vsem ovreči trditve, da se je prostovoljno odpovedal prestolu. Od vseh muslimanov, bo zahteval udanost in pokorščino, katero so mu dolžni kot kalifu. Pred vsem muslimanskim svetom bo obtožil angorsko vlado, da je z njegovo odstranitvijo zagrešila bogoskrunstvo, od vernikov pa bo zahteval, da priznajo njegovo oblast.

— Zanimiva statistika samomorov v Ameriki. Predsednik društva za »zaščito človeškega življenja« je izdelal statistiko samomorov v Ameriki v minulem letu. Izvršilo je samomor 12.000 oseb. Zanimivo je, da je od teh 79 milijonarjev, ter več sto veleindustrijalcev, ki gotovo niso živeli v težkih gmočnih razmerah, ki so navadno povod samomorov. Največji procent samomorov odpada vsakakor na duševne delavce. Tretjina samomorilcev je žensk. Najstarejši ženski samomorilec je štel 100 let, najmlajša pa jedva pet let.

— Velika tatvina zlata v orientekspresu. Italijanski policiji se je posrečilo izslediti pri raznih bankah nedavno v orientekspresnem vlaku med vožnjo v Italijo ukradenih 70 kg zlata. Uradnik, ki je spremljal zlato in ž njim pobegnil, je bil aretiran v Berlinu, njegove pomočnike pa so izsledili v Italiji. Ogoljunal je tudi železniško upravo za 70.000 L.

— Prelat — samomorilec. V Madridu je izvršil na velikonočno nedeljo samomor tamošnji prelat msgr. Failda, spovednik princa Asturije, član cerkvenega tribunala in španske akademije. Našli so ga v njegovem stanovanju s prerezanimi žilami. Vzrok samomora ni znan. Trdi pa se, da je izvršil samomor radi tega, ker je padel v nemilost v vatikanski krogih. Vsekakor tehten razlog za samomor.

— Ustanovitev kmečke stranke v Franciji. Pod vodstvom senatorja Duranda je ustanovila v Franciji samostojna kmečka stranka, ki bo pri prihodnjih volitvah nastopila s lastnim programom. Po izjavi voditeljev upa stranka, da bo pri prihodnjih volitvah dobila polovico vseh mandatov v zbornici.

moka st.	O goved.	I. svinjina	slanina	mast	kruh (črni)	mleko	krompir
7.75—8	20—21	27.50—28	32.50—34	39.50—41	6.25	3.50—5	1.75—2.50
7.10	20—22	30—32	34—35	36—38	5	3.50	2.50—3
8	20	30—35	35—39	40—45	6.50	4.55	1.75—2
7.45	19	25.50—30	35—39	40	6	3.30—4	2
9	24	32	33	46	7	5—6	3—4
8	21	25—35	35—37	40—45	6.50	4.50—5	1.75—2
8	18	27.30	36	40	5.50	4.50	3—4

g Izvoz jaje iz Bolgarije, ki je prejšnjega leta znašal do 2000 vagonov, je padel v minulem letu na 800 vagonov. Povzročila je previsoka izvozna carina, ki se bo radi tega v doglednem času znižala.

g Beograjska blagovna borza in borza v Novem Sadu včeraj 6. t. m. radi praznikov niste poslovali.

g Državna cikarna v Celju preide v privatno last. Cikarna v Gaberju pri Celju, edina te vrste v naši kraljevini, prične kmalu delo pod novo upravo. Do nedavna je bila v državni upravi ministrstva za šume in rube. S sodelovanjem Slavske banke v Zagrebu in Srpske trgovačke banke v Skoplju se je sedaj ustanovila delniška družba, v kateri je država udeležena s 33% kapitala, 67% pa ste prevzeli banki. Minister trgovine je potrdil pravila družbe. Začetni kapital znaša 3 milijone dinarjev.

g Pedinovni kletarski tečaj priredi vinarska in sadjarska šola v Mariboru od 1. do vklj. 5. maja t. l. Prijave za udeležbo sprejema ravnateljstvo navedene šole najpozneje do 25. aprila t. l. Ker je število udeležencev omejeno, bo ravnateljstvo vsakemu zainteresiranemu sporočilo pismeno, da-li se tečaja more udeležiti ali ne. Ponk je brezplačen. Stanovanje in oskrba izven zavoda.

g Industrijska sol za slaščičarje in gostilničarje. Upravni Odbor Samostal-

ne Monopolske Uprave rešil je z odlokom z dne 26. marca t. l. Mbr. 3760, da se ne udovolji prošnjam slaščičarjev in gostilničarjev za dovoljenje nakupa industrijske soli, ker za to nima zakonske osnove.

g Zavod za proizvodnjo cepiva v Za- grebu. V Zagrebu imamo edino tvornico v Jugoslaviji, ki izdeluje cepivo zoper črne koze. Ustanovljen l. 1896 se je razvil zavod v eno največjih podjetij, ki zadovoljuje danes ne le potrebe Jugoslavije, ampak ki dobiva že tudi naročila iz Grčije, Albanije, Reke itd. Grška sama je naročila v zadnjem času 500.000 doz. Tudi Češkoslovaška, ki doslej še nima enakega zavoda, se zanima za zagrebsko tvornico, ki se bo letos še razširila in bo proizvedla v tem letu dva in pol milijona doz.

g Dobava ovsa. Pri intendanci Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 12. aprila t. l. ob 11. uri dopoludne pogodba za dobavo 250.000 kg ovsa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Mala oznanila.

Kupim planino ali glasevir. Na predaj: Posestve 23. P. podba pod "Glasovir" na upravo "Taborca". 690

Lepa hiša, pripravna za obrt z takojšnjim stanovanjem, pet minut od Glavnega trga, se za D 80.000 prodaja. Poizve se pri Breznik, Glavni trg št. 18, II. nadst. 679 2-1

Dvonaštopna nova hiša v Mariboru. Smetanova ulica št. 50, se takoj prodaja. Ima 11 sob in 11 kuhinj. Cena 110.000 D. Anton Vrabi. Križarji pri Ljutomeru. 690 4

Črni Črep de Chine se prodaja v prodajalni ročnih del. Stolina ulica 5. 694

Hiša z gospodarskim poslojem, vrtom, 1 1/2, orala zemlje in 3 orala njiv, na predaj. Vprašati se: Ptujška cesta 43. 693

Gostilna „Pri treh ribnikih“. Vasko nedelje salonski koncert. Začetek ob 15. uri. 696

Migljanična brivnica se vsem priporoča. Prvo vrstno posreževanje Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 2. 1850

Mihel Zevaco:
Markiza Pompadour.
Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra. (Dalje.) (65)

In povzročile so, da se je napravilo kolo tudi okoli grofice du Barry, kakor pri Ivani. — Tudi se je zgodilo, da so nekateri gizdalini, ki so bili preje pri Ivani, šli h kolu Julijete, ko so zaslišali o novem dogodku, in negotovo so gledali eno in drugo, premišljujejoč, katera bo pač bolj ugajala kralju, katero bode izbral. —

Moramo tu tudi omeniti, da se je vedela izrazila za grofico du Barry. — To se je zdelo tembolj gotovo, ko je grof Saint-Germain pristopil k oni, katero je kralj primerjal z »Glocondo«, — ter jo prosil dovoljenja, da sme prisesti in ji pokloniti svoje spoštovanje. —

Julijeti se je zdelo, da je v raj. — Videla je kralja od blizu, — in kralj je bil govoril z njo! — Občudovana je bila, zavidala so jo, — prav pri jedni onih veselje, katerih si je bila želela v svojih sanjah. — In istina je bila pač še lepša kot sanje! —

»Gospa,« — je rekel grof, ko se je vsedel, — »dovolite, da je grof Saint Germain med prvimi, ki vam čestita...« — »In zakaj, gospod grof?« — »Ne recite »gospod grof«,« — je hitro pripomnil Saint Germain pritajenim glasom. — »Recite le »grof«. — Le kralj govori, kakor ste vi govorili, — kralj, kraljica in pa — niži!« —

Julijeta je postala rudeča in potem bleda. —

Kdo je bil oni, o katerem se je zdelo, da jo je spoznal na prvi pogled? — »Poznam malo tukajšnje običaje, živele sem daleč od kraljevega dvora,« — je zajecelala. —

»Pa je to sploh nov običaj,« — ko je

vladal veliki kralj, smo se nazivali z »gospodom« vsak hip. — A sedaj je moda prešla. — Ali, če le vi zaželite, bo gotovo zopet prišlo v »modo«. —

»Grof« — je odvrnila Julijeta z nekako predrznostjo, ki je presenečala grofa, — »vi izkoriščate mojo neizkušenost... Rekli ste, da mi hočete čestitati, vprašam vas, zakaj?« —

»Da ste se umaknili smrtnim nevarnostim stanja, katerega si želite, je mahoma spregovoril tiho grof. — »Vi ne postanete favorita, — in verujte mi, hasnilo vam bode!« —

Julijeta je zadel udarec v polna prsa. — Njena zbežanost je bila taka, da ni mislila več na ulogo velike dame, v kateri bi se morala čutiti užaljeno, — ali pa saj navidezno se kazati užaljeno pri domnevanju, katero se ji je podtikalo. —

Grof pa jo je skoro popolnoma uničil in premagal s sledečimi besedami: —

»Vi niste in ne bode grofica du Barry, — prišla bode grofica du Barry, — ali to ne bodete vi!« —

»In kdo tedaj?« je vzkliknila Julijeta — prepadena, in niti skušala ni, da bi tajila njegove izjave, — tako jo je potlačila grofova beseda. —

»Ah, ah,« — je vzkliknil mlad gizdalin. »Saint Germain straši ubogo grofico. — Ne verujte mu, gospa! — Povedal vam bode bajke iz onega sveta.« —

»Nikakor ne,« — povem jih iz tega sveta in že to je dovolj.« —

»Gospa,« — je pristavil drugi. — »grof je čarovnik, prorok. — Živel je v vsakem času, — poznal je tudi Nostradamusa. — Seveda on menja večkrat ime, — na primer zval se je tudi Cagliostro. — Ne res grof?« —

»In še se zovem Cagliostro,« je hladno odgovoril Saint Germain. —

»Kaj sem vam rekel, gospa,« — je nadaljeval oni, — »vprašajte ga, — povedal vam bo prihodnost, gospa,« —

»Tudi preteklost!« —

Več prvovrstnih zidarjev
sprejme takoj 676
Splošna stavbena družba
d. d. na Fall.

OPEKA CEMENT
slama seno oves koruza
itd. se dobi pri
ANDREJU OSET
Aleksandrova c. 57. Tel. 68
689 MARIBOR. 10-1

»Tudi sedanjost!« —
Saint Germain ali Cagliostro je pustil, da je ponehal vihar. —
»Gospoda,« — je slednjič rekel smehljajoč se, — pritrditi vam hočem in povedal vam bom vsaj sedanjost.« —

Lahkoživeci in gizdalini so se približali in marsikateri, ki se je preje norčeval, je gledal nekako osuplo in s prikrito grozo, — kakor je pač moral Edip zreti v sfingo. —

»Gospoda,« — je zopet povzel Saint Germain, — »ali hočete vedeti, kaj dela kralj v tem trenutku?« —

»Pleše,« — pravi eden. —

»Je,« — ugiblje drugi. —

»Ne,« — gospoda, — kralj govori z gospodom Argenson, — in kaj govori? — Poslušajte, — vpraša ga, kdo bi bil najspodobnejši plemenitaš, s katerim bi se poverilo dvoje novih služb na dvoru, in gleda okoli sebe. — Srečen oni, katerega bode zadel njegov pogled. — To bo nebeška mana!« —

Grof še ni dobro končal, ko so že odhiteli pogledovat, kje je kralj in osupnili so, ko so opazili, da se mirno poogvarja z ministrom. —

Saint Germain se je nasmehnil, ali bil je to nasmeh, ki je kar stresel Julijeto. »Ali je res, gospoda?« — je trepetajoč vprašala. —

»Kaj,« — da poznam preteklost, sedanjost, prihodnost? — Da, gospa. — Ali ste že slišali govoriti o Cagliostrove, — tajinstvenem proroku? — Mislite si, da sem to jaz, kakor so vam že preje rekli.« —

Saint Germain je govoril čisto priprosto, — gotovo je bilo, da se ne šali, ali nemogoče je trditi, da bi on sam verjel, kar je pravil. —

»Rekli ste mi,« — je povzela Julijeta, — »da bo nekdo grofica du Barry,« — a ne jaz. — Ali jaz tedaj nisem za vas grofica du Barry?« —

Sedaj ni več trepetala od neznanega strahu, prepričala se je, da jo je skrivnostni grof že kje videl, da jo pozna s

pravim imenom in jo lahko tudi pogubi, osramoti. —

»Umirite se, gospa,« — je dejal Cagliostro, kakor da bere v njenih mislih, »če vas bo kdo izdal, ne bom to jaz. — Jaz poznam osebe samo pod imenom, katero si nadenejo.« —

Julijeta je na lahno vzkliknila. —

»Gospod,« — je zaječala, — »vidim, da vam ni ničesar skritega. — Povejte mi, kdo pač postane grofica du Barry?« —

»Gospica Lange (l'ange). —

Julijeta je prepadena poslušala. —

»Moje ime« — je zašepetala. —

»Ali lahko ga ima tudi katera druga, — To ime lahko postane nekako rodbinsko ime. — Dovolite, gospa, ali mi morete posoditi za trenutek briljant iz vaših ušes?« —

»Rada,« — je odgovorila Julijeta in podala je uhan grofu. —

Ta jo je pregledal in spregovoril, medtem ko je opazoval lesket. —

»Zalostne reči vidim, gospa, — in če ne želite izrecno...« —

»Prosim vas!« —

»Naj bode tedaj! — Vidim rečno šobo; v njem je bogata zibelka, kjer spava nedolžen angelček, — malo dekletce.« —

»Moja Ana, — draga moja sestrice!« — je zašepetala Julijeta. —

»Deklica zraste,« — je nadaljeval Saint Germain, — »ima šestnajst let in poroči grofa du Barry, ki je padel iz stopinje na stopinjo do najostudnejše propalosti. — Ona postane ljubimka francoskega kralja!« —

Julijeta se je zdrznila, a radost in ponos sta se ji čitali na obrazu. —

Da njena draga sestrice postane nekoč to, kar si je upala in želela ona, to je bilo nekaj, kar je zadovoljevalo njeno častihlepnost. — Čeprav je bila ljubezen za njeno sestrice globoka, ji vendar ni prišlo niti na misel, da bi nedolžna deklica vtegnila osrečiti se v pošteni življenju, — v čisti mirni ljubezni, v sreči, katere ona ni poznala. —

Bremen - New York

Direktne zveze s sijajnimi ameriškimi vladnimi parniki. Nenadkriljivi glede udobnosti, čistoče in prvovrstne hrane. Najhitrejši in najvarnejši parniki.

„George Washington“ „America“ 691
„President Roosevelt“ „President Harding“

Zahtevajte natančnejša pojasnila in plovno listo št. 221.

Ugodna prilika za prevoz blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

Beograd, Palata Beogradske Zadruga. Podruž.: Zadruga Zveza v Ljubljani.

Medic, Rakove & Zankl

d. z. o. z.

Centrala Ljubljana

Podružnica: Maribor, Gosposka ul. 23

Tovarna kemičnih in rudninskih barv in lakov.

Emajlni laki, pravi firnež. Barve za pode, barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavce (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbonej, steklarski in mizarski klij, pleskarški, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„Meraki“-lak za pode. — Linoleum-lak za pode. 471

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

PALMAKaučuk potpetnike
in potplate**Prednosti!**Ceneje
in
znatno
trajnije
nego od kože!
Varstvo
proti vlagi
i mrazu!**Novo došlo!**

Za gospode:

Za dame:

Novosti v angleškem
in češkem suknu za
pomlad in leto.Najrazličnejše modno
blago. Najnovejše za
pomladansko sezono.

V zalogi:

Mousseline, gabardene, flauze, couverteate v
vseh barvah.

Na ogled uljudno vabi

668 2-2

Josip Karničnik, Gosposka ulica.**Vinotoč Pichler**

(Dunajski jarek 175)

681

Traminac à 32 K in jabelčnik à 12 K liter.

Velika izbira vsakovrstnih

ročnih torbic, listnic, kov-
čekov, gamaš i. t. d.Gonilni jermeni la vrste
od 30-350 mm v zalogi 525 10-10**Iv. Kravos, Maribor**

Telefon 207 Aleksandrova c. 13. Telefon 207

Razglas.**Prostovoljna sodna dražba vinograda
v Senežcih, okraj Ormož.**Na predlog Ivana Slamoškega, kovača v Studen-
cih pri Mariboru, kot postavnega zastopnika lastnikov
nedl. Kristine, Avgustina, Edvarda in Stefanije Slamo-
šek, bo se pri okrajnem sodišču v Ormožu, soba št. 4,
dne 13. aprila 1933 ob 10. uri prodajalo na javni
dražbi zemljišče vložna št. 60 davčne občine Senežci,
obstoječe večinoma iz vinograda v obsegu nekaj čez
1/4 orala.Izključna cena znaša 60.000 K. Ponudki pod iz-
ključno ceno se ne sprejmejo. Ponudniki morajo pred
dražbo položiti 6000 K vadija v gotovini ali hranil-
nih knjižicah tuzemskih denarnih zavodov. Izkupilo
je treba takoj založiti pri sodišču.Vknjižene zastavne pravice zavarovanih upnikov
ostanejo nedotaknjene. Od izkupila je plačati samo
oni del, ki po obračunu prevzetih bremen preostane.Prodajalci si pridržijo pravico pomisleka 8 dni
po domiku, da prodajo odobrijo ali ne.Drugi plačilni in prodajni predlogi se lahko vpo-
gledajo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4.

Okrajno sodišče v Ormožu, odd. II.

Ormož, dne 30. marca 1933.

655

AMERIKANSKI

in angleški

Singer šivalni strojiSinger igle
in
nadomestni
deli.Lasna
mehanična
delavnica.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., New York.

Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5.

Podružnice: MARIBOR, Šolska ulica št. 2,
Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelo-
var, Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana,
Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Pod-
gorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skopje, Veles,
Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Stip. 341

Zastopstva so v vseh večjih mestih.

Singer olje,
nit, svila itd.Prodaja
na
obroke.

Uvoz!

697

Izvoz!

DRAVOGRAD

ekspozitura PREVALJE

KOMAUER & ORNIK

mednarodni prevozi vesna postrežba.

Zmerne cene!

Zmerne cene!

Na prodaj novi A E G motorji

motor za vrtilni tok	4 k. s.	220/380 volt	za D 7500	—
"	3	220/380	"	D 6500
"	2	220/380	"	D 5000
"	1 1/2	220/380	"	D 2500

z jermenico, tračnicami in zaganjačem. V zalogi so vse
druge vrste motorjev in dinam. Elektromaterijal po
najnižjih cenah. 608 5-5**Karol Florjančič, Celje.**Telefon
št. 74.**Žage in stroje za obdelovanje lesa**vsake vrste, s tečaji na kroglice
(Kugellager) razpošilja takoj iz
jugoslov. skladišča prvovrstne ka-
kovosti in po najnižjih tovar-
niških cenah. Tovarna strojev
10-1 2305**Welker-Werke**
Wien XIII., Breitenseestraße 56

Zastopniki se iščejo!

Naznanilo.Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem se preselil v
DRAVSKO ULICO št. 10
(dohod po stopnicah pri Veliki kavarni)
ter se najtopleje priporočam.**RAJKO ZOTTER, Krojaški mojster.** 682**DOBAVLJAMO TAKOJ**po dnevnih cenah s skladišča v ZAGREBU
vsakovrstne stroje in orodjeza mizarje, tovarne pohištva, kolarje in žage,
ključavničarje, mehanike in delavnice, za kle-
parje, za tovarne kleparskih in kovinskih iz-
delkov itd. Bogata zaloga transmisij, motorjev
za olje in bencin, kakor tudi popolne opreme
za varilnice.

ALAT I STROJEVI D. D.

KARL JETZBACHER, ZAGREB

Vlaška ulica 25. 695 18-1

Perilo,

2595 78-39

klobuke

dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno
in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri**JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2**NEMA PROVALNIKA, KOJI BI PROBIO
VIDAKOVIĆEV ČELIČNI KAPAK, NITI
IMA SUNCA KOJE BI PRODRLO KROZ
VIDAKOVIĆEVE
SPECIJALNE
ZASTORE!PRVA
JUGOSLAVENSKA
TVORNICA ŽALUZIJA,
ROLETA, DRVENIH I ČELIČNIH
KAPAKA I SUNČANIH ZASTORA**G. SKRBIČ**
NASLJEDNICI
BRAĆA VIDA KOVIĆ
ZAGREB
ILICA 40.TELEFON:
POSLOVNICA 4-03
TVORNICA 23-09OSNOVANA
1899 GOD.**ROSIJA-FONSIER**

ZAVAROVALNA IN POZAVAROVALNA DRUŽBA V BEOGRADU.

OSNOVNI KAPITAL 5.000.000 DINARJEV.

RAVNATELJSTVO PODRUŽNICE ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI, SODNA ULICA ŠT. 2/I.

DRUŽBA IZVRŠUJE ZAVAROVANJA VSEH VRST:

1. zavarovanje proti požaru;
2. zavarovanje proti posledicam telesnih nezgod;
3. zavarovanje proti škodi po toči;
4. zavarovanje proti vlomni in tatvini;
5. zavarovanje vseh transportov;
6. zavarovanje jamstvene dolžnosti;
7. vse vrste zavarovanj življenja pod najugod-
nejšimi pogoji;
8. zavarovanje stekla.

683

Glavna zastopstva se nahajajo v vseh večjih krajih.

ARKO COGNAC MEDICINAL

2175